Poštnina plačana v gotovini.
ŠTEV. 252.
V LJUBLJANI, ponedeljek, 7. novembra 1927.
Posamezna številka Din 1·—.
LETO IV.

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelje in praznike.
Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20·—, inozemstvo Din 30·—.

Neodvisen političen list.
UREDNIŠTVO: SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 8.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 12.653.

Paraziti nepotrebnega boja.

Vsi znaki kažejo, da se bo v Sloveniji že tradicionelni boj med liberalci in klerikalci še poostril, ker ima neka politična skupina, ki je bila dosedaj v tem boju več ali manj nevtralna vedno večje skomine, da se tudi ona deklarira za ta boj. Dosedaj se ta boj sicer ni niti najmanje Sloveniji obnesel, temveč ji je nasprotno škodoval na vseh poljih. To pa predvsem vsled tega, ker ni bil tekma med strankami, katera stori več dobrega za narod, temveč je imel v prvi vrsti le ta cilj, da je čim bolj škodoval nasprotniku. Samo da so udarili liberalci klerikalce in klerikalci liberalce, to je bil ves efekt tega boja in logična njegova posledica je bila, da so bili udarjeni i liberalci i klerikalci in s tem vsa Slovenija.

Zato so uvidevni politiki dostikrat skušali ta boj ublažiti in ga omejiti, da ne bi pomenil le medsebojno ubijanje slovenskih interesov, temveč postal to, kar bi moral biti: boj za načela in tekma za čim večje delo v korist splošnosti. Toda vedno so bili ti plemeniti poizkusi uvidevnih politikov zaman, ker vedno so se našli v tem in onem taboru ljudje, ki so imeli interes na tem, da ta boj ostane, ker so od tega boja naravnost živeli. Pod plaščem navdušenega dela za stranko je bil pozabljen in oproščen marsikak greh, ki bi drugače doživel neusmiljeno svojo kazen. Na drugi strani pa je splošna razdraženost ustvarjala tako lepe konjunkture in dobičke, rodila tako tople kotičke, ki bi bili čisto nemogoči, če bi vladale pri nas zdrave politične razmere. Tako so nastali razni paraziti slovenske politične razdvojenosti in zaradi teh parazitov se mora nadaljevati stari boj med klerikalci in liberalci, pa čeprav je že stokrat dokazano, da ima Slovenija od tega boja le škodo.

Predvsem pa je trpela od tega boja javna morala. Ker so bili grešniki na tej in na drugi strani, ni mogla biti nobena afera razčiščena do konca. Paraziti ene strani so grozili parazitom iz druge skupine in vsled teh medsebojnih groženj o odkritjih, je bil dan splošen pardon, ko bi bilo umestno le brezobzirno razkrinkavanje nezdrave stvari. Pa ne samo to. Kolikokrat so hoteli pošteni ljudje v tej ali oni stranki obračunati z domačimi paraziti, toda iz strahu, da bi pranje domačega perila škodovalo stranki, je bila njih namera vedno pokopana. In tako je vedno ostalo vse pri starem in nobena stran se ni mogla dvigniti do tega, da bi rešila sebe in javnost od raznih škodljivcev.

Kar je bilo, je bilo in nobena rekriminacija ne popravi storjenih napak. Pač pa je mogoče, da te rekriminacije obvarujejo Slovenijo, da bi se še v bodoče delale stare napake. Če je že neizogibno, da ostane strankarski boj, naj ostane, toda ne sme biti samemu sebi namen, predvsem pa ne sme pomeniti medsebojnega uničevanja. V prav nobenem interesu Slovenije ni, da si Slovenci eden drugemu nagajajo, temveč njihov interes je samo ta, da delajo sicer na razen način, toda vsi za napredek Slovenije. Naj gre ta po liberalni, drugi pa po klerikalni poti, toda vsa pota morajo imeti en cilj: blagor Slovenije. Na ta način bo postal strankarski boj celo koristen, ker bo postal tekma o sposobnosti strank in bo razčistil nazore. Sedanji boj pa samo onemogočuje razčiščenje afer in je zato prava sreča za aferiste.

Kot maloštevilen narod smo Slovenci prisiljeni, da smo skrajno ekonomični pri uporabi svoje politične moči. Dvakrat škodljivo je zato, če vsled zagrizenosti strankarskih nasprotstev ne samo redimo parazite, temveč celo njim na ljubo žrtvujemo ekonomično uporabo svojih sil.

Vse to so sicer znane resnice, vendar jih je treba neprestano ponavljati, ker jih gotovi ljudje še nočejo razumeti. Drugače pač ne bi bilo mogoče, da se gotova politična skupina pripravlja, da še poostri nepotreben boj, ko mora vendar vedeti, da ji ta poostritev ne more prinesti prav nobenega dobička, temveč se bo le čisto odveč žrtvovala v korist parazitov nepotrebnega boja.

V četrtek bo podpisana zvezna pogodba s Francijo.

Beograd, 7. nov. Delo na sklenitvi pakta o prijateljstvu med našo državo in Francijo je popolnoma končano. Naš zunanji minister odpotuje v Paris, da tam podpiše pakt, ki ima za našo državo poseben pomen, ker ji daje novo moč in pomen v mednarodni politiki. Dozdaj je bilo že večkrat govorjeno o možnosti podpisa tega pakta in v resnici bi bil ta pakt že lahko preje podpisan. Toda to se je vedno odlagalo, ker smo hoteli pustiti **Italiji**, da uredi vse svoje odnošaje napram nam. Italija je imela dve leti časa za to, pa tega ves čas ni storila. Pakt o pirjateljstvu je bil parafiran že leta 1926.

Čakalo pa se je ves čas na pripraven trenutek, da se izvrši podpis pogodbe. Zdaj se je smatralo, da je položaj dozorel. Zato je bilo sklenjeno, da se pakt podpiše, da tako obe državi tudi s formalne strani stopita v najožje stike.

Dr. Voja Marinković je bil sinoči v daljši avdienci pri kralju in ga obvestil o razgovorih, ki jih je mel s francoskim poslanikom Dardom, ter mu poročal o podpisu pogodbe med našo državo in Francijo.

Kakor se doznava, odpotuje dr. Voja Marinković jutri v torek z orient-ekspresom v Paris, kjer bo za Francijo podpisal pogodbo zunanji minister Briand. Takoj ko bo podpisana pogodba, bo naša vlada v smislu rimskega pakta obvestila italijansko vlado o dovršenem dejstvu. Veliko Britanijo pa je naša vlada o tem že obvestila. — O priliki svojega bivanja v Parizu bo dr. Marinković posetil tudi Poincareja.

Razen pakta o prijateljstvu bo podpisan tudi **pakt o zavezništvu med našo državo in Francijo.** Ta pakt bo veljal pet let. Podpisan bo ta pakt v četrtek dopoldne, na kar bo Marinković še isti dan odpotoval zopet nazaj v Beograd, kamor prispe v soboto ali nedeljo. Pakt bo takoj tudi registriran pri Zvezi narodov. Njegova vsebina pa se ne bo prej objavila, preden ne bo pakt izročen tajništvu Zveze nraodov.

Kar se tiče značaja pakta, se sodi, da bo pakt tak, kakor je pakt med Francijo in Češkoslovaško ter med Francijo in Rumunijo. Tako stopi Francija v posebno razmerje ne samo do nas, temveč do vse Male antante. — Ta pakt o prijateljstvu kakor tudi pogodbo o zavezništvu je treba smatrati kot dva od najvažnejših dogodkov naše zunanje politike.

Zaradi potovanja dr. Marinkovića v Paris se bo morala razprava o interpelaciji glede naše zunanje politike, ki bi se morala pričeti na skupščinski seji dne 10. t. m. preložiti dotlej, da se dr. Marinković vrne iz Pariza, to je bržkone do 17. t. m.

Trije momenti so, ki so važni v naših odnošajih do Francije. Značilno je, da sta pri teh važnih momentih bila udeležena Poincaré in Briand. Leta 1912 je Poincaré z diplomatskim posredovanjem omogočil tudi diplomatski uspeh balkanske zveze in pripravil teren, da niso mogle centralne sile obrezuspešiti tega, kar je bilo pridobljeno na bojnem polju.

Drugi dogodek je bil vzpostavitev solunske fronte. To je bila Briandova zamisel. Sedaj pa pride kot tretji dogodek podpis pogodb, pri katerih sodelujeta Poincaré in Briand, na naši strani pa dr. Marinković. Naš in francoski narod postaneta s tem večna zaveznika, kar je treba potrditi tudi s formalne strani.

Beograd, 7. nov. Včeraj so se v političnih krogih potrjevale vesti, da bo po podpisu pogodbe med našo državo in Francijo naš kralj odpotoval v Francijo. Ne ve se pa še, ali bo potoval službeno ali incognito.

SLUŽBENO SPOROČILO O ZVEZNI POGODBI S FRANCIJO.

Beograd, 7. nov. Sinoči je bilo novinarjem službeno objavljeno, da je med našo državo in med republiko Francijo dosežen sporazum glede arbitraže in glede pakta o prijateljstvu. Zato odpotuje jutri v torek 8. t. m. naš zunanji minister dr. Voja Marinković v Pariz. Spremljali ga bodo tja šef kabineta Pelivanović, tajnik zunanjega ministrstva Gavrilović in pisar ministrstva Jukić.

KRALJ ODPOTOVAL V TOPOLO.

Beograd, 7. nov. Včeraj je kralj odpotoval iz Beograda v Topolo, kjer se še vedno nahajata kraljica in kraljević Peter. Od kraljeve rodbine bivata v Beogradu princ Pavle in princesa Olga.

SEJA GL. ODBORA DEMOKRATSKE STRANKE.

Beograd, 7. nov. Včeraj dopoldne je bila seja glavnega odbora demokratske stranke. Seje so se udeležili demokratski ministri in člani glavnega odbora. Predsedoval je Ljuba **Davidović**. Obravnavala so se samo strankarska vprašanja, politična vprašanja pa sploh niso bila postavljena na dnevni red. To se je zgodilo zaradi razmerja, ki je nastalo med radićevci in samostojnimi demokrati na eni strani ter med Ljubo Davdovićem na drugi strani.

Razpravljalo se je o sklicanju kongresa demokratske stranke in sklenilo, da se skliče kongres na 15. in 16. januar 1928 v Beogradu. Ljuba Davidović in dr. Voja Marinković naj za kongres izdelal vzpored dela in dnevni red, ki bo prav kratek. Začelo se bo s poročili, potem pa se bodo razpravljala vprašanja naše notranje in zunanje politike. — Glavni odbor je med drugim sklenil, da organizira strankini list. Določen je bil za to poseben odbor. Dalje so bila rešena nekatera sporna vprašanja v stranki. Poslanec Pecić je bil določen, da ta vprašanja prouči in poda potem poročilo. — Dne 20. novembra bo imela demokratska omladina kongres v Požarevcu. Poslanca Dukanac in Nikolić sta bila določena, da se v imenu glavnega odbora udeležita tega kongresa.

Beograd, 7. nov. Glede na sejo glavnega odbora demokratske stranke je izjavil neki prvak: »O političnem položaju se ni nič razpravljalo. Reči pa se sme, da o tem mislimo vsi enako. Težimo pač za boljšim. **Toda po skušnjah, ki smo jih imeli, je težko verovati Radiću in Pribičeviću.** Naše težnje so odivsne od njiju dveh. Želimo si kake boljše kombinacije. Moramo pa dalje časa proučevati vse pogoje.

—

Občinske volitve v Vojvodini.

Subotica, 7. nov. Včeraj so se vršile v vsej Vojvodini občinske volitve. Dosedaj so znani izidi iz tehle mest:

Subotica: 12 demokratov, 7 komunistov, 28 radikalov, 3 obrtniki, 8 vojvodinskih klerikalcev, 14 Madjarov, 5 trgovcev, 16 radićevcev in 7 samostojnih demokratov.

Pančevo: nemška stranka 16, samostojni demokratje 26, demokratska stranka 5, radikalna stranka 13.

Bol: Madjari 21, demokratje 3, SDS 7, disidenti SDS 7, radikali 8.

Stara Kanjiža: socialisti 8, SDS 15, radikali 8, Madjari 22, demokratje 15.

Veliki Bečkerek: samostojni demokratje 17, madjarska stranka 11, zemljoradniki 5, radikali 17, demokratje 3, trgovci 4, Nemci 4, socialisti 2, komunisti 4, židje 4, »sportska stranka« 1.

Velika Kikinda: udruženje opozicionalcev 47, radikali 14, trgovci 5, Madjari 6.

Sombor: meščanski blok 38, Madjari in demokratje 20, zemljoradniki 8, socialisti 5, radićevci 4, neodvisni delavci 3, privatni uradniki 2.

Novi Sad: Madjari 15, SDS 13, radikali 30, židje 5, demokratje 4, nemška stranka 4, socialisti 2, neodvisni delavci 3, druge skupine 5.

Senta: demokratje in samostojni demokratje 31, Madjari 25, radikali 19, neodvisni delavci 5.

Vršec: demokratje in samostojni demokratje 36, nemški socialisti 7, socialisti 6, zemljoradniki 2, radikali 18.

Bela crkva: Nemci 21, SDS 4, demokratje 3, radikali 12.

Kulpin: radikali 13, Slovaki 7, SDS 17.

Rumenka: demokratje, SDS in zemljoradniki 9, radikali 13.

REZULTAT OBČINSKIH VOLITEV V OSIJEKU.

Osijek, 7. nov. Pri včerajšnjih občinskih volitvah je bilo 8900 volilcev, a volitev se jih je udeležilo 6560. Dobili so: nikićevci 77 glasov in 1 mandat, neodvisni delavci 990 glasov in 6 mandatov, federalisti in klerikalci 2640 glasov in 16 mandatov, Nemci 122 glasov in 1 mandat, zionisti 275 glasov in 2 mandata, radićevci 194 glasov ter 1 mandat, delovni blok demokratov, samostojnih demokratov, zemljoradnikov in radikalskih disidentov 394 glasov ter 2 mandata in slednjič radikali 1859 glasov ter 11 mandatov.

MINISTRSKE POKOJNINE BODO ODPRAVLJENE.

Beograd, 7. nov. Pri sestavljanju proračuna se finančni minister bavi z mislijo, da bi ukinil pokojnine ministrom in plače ministrom na razpoloženju. S tem hoče doseči, da bi bilo kolikor mogoče malo ministrskih kandidatov.

BOJ ZA MAROKO IN NJEGOVE POSLEDICE.

London, 7. nov. Pretekli mesec je general **Primo de Rivera** v nekem intervjuvu izjavil, da bi Španija pustila Maroko. Težko pa je pravico protektorata nad tem posestvom prenesti na kako drugo državo. **Chamberlain** pa je izjavil Primu de Riveri, da bi se te težave dale premagati. Kakor trdi »New Evening Post« naj bi se to vprašanje rešilo takole: Španija bi proti finančni odškodnini prepustila Franciji svojo posest v Maroku, Francija bi prepustila Italiji svojo posest v Siriji, toda Italija bi se morala zavezati, da se ne bo udeleževala vojaških akcij na Balkanu in v Anatoliji.

Maribor pod sedanjim vodstvom.

Maribor, 4. novembra.

Dne 18. decembra bo z novimi volitvami završena triletna poslovna doba sedanjega občinskega sveta, zato se nam zdi potrebno, ozreti se malo nazaj na delo, ki je bilo izvršeno v tem času. Maribor je bil med svetovno vojno in tudi ves čas do zadnjih občinskih volitev silno zanemarjen. Nihče se ni brigal za izpopolnitev javnih naprav, za izboljšanje splošnega stanja in ureditev mnogih vprašanj, ki so postajala čimdalje bolj nujna. Zunanji izgled mesta je bil zelo slab, tako da so to stanje izrabljali celo nemški listi v Gradcu in drugod in kazali, kako propada to mesto, odkar so ga prevzeli Slovenci. Prav isto je bilo glede zidanja stanovanjskih hiš. Medtem ko so nastali v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani celi novi mestni deli in je bila gradbena delavnost tudi v manjših mestih: v Splitu, Osijeku, Kranju itd., zelo velika, se je v Mariboru zgradilo komaj par večjih stavb, pa tudi gradnja manjših hiš in hišic je bila le prav minimalna.

Tako je bilo splošno stanje v Mariboru do zadnjih občinskih volitev, ki so prinesle novo agilno mestno vodstvo, ki je dobilo v osebi župana dr. **Josipa Leskovarja** energičnega in zelo inicijativnega moža. Ta sprememba v občinskem vodstvu je pomenila za zanemarjeni Maribor **začetek nove dobe** živahnega dela, moderniziranja in olepšavanja, tako da se je tekom teh let napravilo več, kakor se je poprej v celem desetletju.

Ker je bilo med vsemi nujnimi vprašanji najbolj nujno vprašanje reševanja stanovanjske bede, se je občina odločila, da bo pričela sama zidati. Najprej je bila postavljena velika moderna trinadstropna zgradba v Frančiškanski ulici, v kateri so se namestila razna mestna podjetja, kakor električno, mestni fizikat itd., poleg tega so pa dobili v novi stavbi nekateri mestni uradniki tudi čedna in udobna stanovanja. Potem je pričela graditi mestna občina svoji dve veliki stanovanjski hiši v Smetanovi ulici, h katerima je letos prizidala še štiri nove. Z ureditvijo in regulacijo okoliških ulic je dobil ta mestni del čisto novo, čedno in moderno lice: Ko bo Smetanova ulica še podaljšana do Strossmayerjeve, odnosno Orožnove, bo ena najlepših v Mariboru.

Popravila in preureditve je bil nujno potreben tudi prostor pred glavnim kolodvorom. Tamkajšnja ostarela in oskubljena drevesa okolici niso bila v kras. Občina je tu uredila pobočje pod prostorom pred kolodvorom, postavila lično ograjo, stopnice in napravila za ograjo primeren nasad s klopmi. Sklenjeno je tudi že, da se preuredi tudi še drugi del in da se tam zgradi moderno podzemsko stranišče. Ravnotako je bil poprej zanemarjen trg kralja Petra. Sedanja občinska uprava je tamkaj regulirala Pobreško cesto, napravila lično ograjo, podzemsko stranišče in pod cesto lep nasad; popravila in uravnala je pa tudi trg sam, tako da je danes najlepši del mesta.

Vetrinjska ulica, ki je bila že silno zanemarjena, se je na novo tlakovala, ravno tako se je pretlakovala Slovenska ulica, sedaj se pa tlakuje Meljska cesta. Razen tega so se pretlakovali razni posamezni deli ulic in na novo napravili mnogi tlakovani prehodi in pločniki; uredil se je tudi prostor za Narodnim gledališčem v Slovenski ulici in s sodelovanjem mestne občine se je popolnoma preuredil in znatno razširil tudi Magdalenski park. Poleg vsega tega so se izvršila tudi še nešteta druga dela za okrasitev mesta, tako v Tattenbachovi ulici in drugod.

Pod sedanjim vodstvom si je nabavila mestna občina parni valjar za popravljanje cest in ulic, velik tovorni avto, avtoškropilnik in celo vrsto velikih, lepih in modernih avtobusov, s katerimi vzdržuje promet z okolico in od 1. t. m. dalje tudi osebni promet po mestu, ki bo, kakor vse kaže, postal eminentno pridobitno sredstvo za mariborsko mestno občino. Sklep sedanjega vodstva je tudi, da se postavijo na najprometnejših centrih mesta javne električne ure in da se napravijo tudi še druge slične naprave. V zadnjem času je sklenila občina tudi prenovitev bivše Dravske vojašnice v stanovanjsko hišo. V tem času se je izvršila kanalizacija Koroškega predmestja ter nekaterih posameznih delov ulic in cest.

Vse to dokazuje, da je Maribor pod vodstvom sedanjega župana neverjetno napredoval in dobil čisto drugo lice, kakor ga je imel poprej in čisto gotovo je, da se bodo v tem znamenju vršile tudi sedanje občinske volitve. Kdor ljubi svoje mesto in mu želi, da bi se še nadalje tako razvijalo, kakor se je v dobi poslednjih treh let, ta gotovovo ne bo nasedel socialistični in samostojno demokratski demagogiji. Mariborskim županom je še preveč v spominu malomarnost, neinicijativnost in lenoba prejšnjih socijalističnih mestnih gospodarjev, ki so izrabljali občinsko politiko samo v svoje demagoške strankarske cilje. Napredek slovenkega Maribora nam mora biti vsem Mariborčanom odločilen pri odločitvi dne 18. decembra.

—M. S.—

Politične, gospodarske in kulturne prilike v sovjetski Rusiji.

(Ob desetletnici boljševiške revolucije.)

Ustava.

Predno pridem na gospodarske in kulturne prilike v »delavsko-kmetski« uniji, je treba, da se seznanimo s strukturo ruskega državnega telesa.

Zveza sovjetskih socijalističnih republik, ali na kratko sovjetska unija sestoji iz šestih zveznih republik:

1. Ruske socijalistične federativno-sovjetske republike (R. S. F. S. R., glavno mesto: Moskva).
2. Ukrajinske socijalistične federativno sovjetske republike (U. S. F. S. R., glavno mesto Harkov).
3. Zakavkaške socijalistične federativne sovjetske republike (Z. S. F. S. R., glavno mesto Minsk).
4. Beloruske socijalistične sovjetske republike (B. S. S. R., glavno mesto Minsk).
5. Uzbekijke socijalistične sovjetske republike (U. S. S. R.).
6. Turkestanske socijalistične sovjetske republike (T. S. S. R.).

Od teh šest zveznih republik razpade vsaka na več ali manj avtonomnih republik in avtonomnih oblasti..

Prikazana struktura je novejšega datuma, 6. julij 1923. leta je rojstni dan današnje Zveze sovjetskih socijalističnih republik (S. S. S. R.) na podlagi skupne, občeveljavne ustave, ki je bila definitivno sprejeta na II. sovjetskem kongresu 31. januarja 1924. leta. Ustavni načrt, ki datira iz 1918. leta in je bil sankcijoniran na V. vseruskem sovjetskem kongresu dne 10. julija 1918, je danes zgolj historične važnosti.

Današnja ustava sestoji iz dveh delov: deklaracija o ustanovitvi Unije sovjetskih socijalističnih republik (S. S. S. R.) in iz kontrakta. Vsega skupaj šteje 72 členov. Deklaracija govori o razlogih ustanovitve unije, o narodnostnem vprašanju v splošnem, o ravnopravnosti vseh narodov v sovjetski Rusiji, hkrati podčrtava internacionalno podlago sovjetskega sistema, ki mora privesti do obče solidarnosti. In koncem koncev izraža upanje, da bo novo stvorjena unija odločilna za probudo »svetovne zveze socijalističnih republik«.

Do ustanovitve sovjetske unije, državne oblike, kakršna je danes, so bile unijske republike: Ruska socijalistična federativno sovjetska republika (R. S. F. S. R.), Ukrajina, Bela Rusija, h kateri sta tedaj še pripadali uzbekijska in turkmenska republika, in Transkavkaška, medsebojno zvezane po mednarodnih pogodbah, in so tvorile državno zvezo. Z rojstvom unije pa je nastala struktura sui generis, ki nas v marsičem spominja na zvezno državo kakor tudi na sodržavje. Federalizemje namreč samo zaščitna firma izrazitega centralizma, ki je utemeljen v diktaturi proletariata.

Vrhovni zvezni organi so:

1. Zvezni sovjetski kongres, 2. CJK (centralni izpolnitelni komitet ali osrednji izvršilni odbor), 3. Predsedstvo CJK-a, 4. Svet ljudskih komisarjev in posamezni komisarijati, (ki odgovarjajo našim ministrstvom).

Sistem devalviranja oblasti je prišel pri teh organih do popolnega izraza.

Zvezni kongres, ki se shaja dvakrat na leto, zboruje en do dva tedna. Šteje 1441 delegatov. Volijo se ti delegati tako, da pride na 25.000 meščanov in 125.000 deželanov po en poslanec. Dasi je 80% kmetskega prebivalstva, je vendar relacija kmetskih delegatov napram mestnim 1 : 5. In to nemara ne govori v prid delavsko-seljaškemu značaju sovjetske unije.

Kongres voli parlament. CJK (osrednji izvršilni odbor), ki je dvodomen:

1. zbornica je unijski svet in šteje 414 članov,
2. zbornica je nacionalni svet in šteje 100 članov.

Stari dvodomni sistem, kot smo ga imeli nekoč v Avstriji je bil izraz politične šibkosti gospodujočih, ki so si pa ravno s pomočjo dvodomnega sistema znali ohraniti v vseh važnejših vprašanjih odločilno besedo. Naša domneva, da je diktatura proletarijata narekovala omenjeni sistem, pa odpade vsled izrecnega določila, da nima nobeden teh organov prvenstva.

Zasedanje CJK-a se vrši štirikrat na leto in traja po 7 do 10 dni. Za svoje **delovanje**, ki je **zakonodajnega in upravnega značaja** (razmejitve oblasti ni!) je odgovoren kongresu. V dobi med dvema zasedanjima voli CJK predsedstvo, ki sestoji iz 21 članov. **Predsedstvo enoindvajseterih** je nadrejeno svetu ljudskih komisarjev (ministrskemu svetu), ki šteje s predsednikom 11 članov.

Dekreti in naredbe najvišjih državnih organov se izdajajo po čl. 34 ustave v jezikih, ki so v Rusiji splošno v rabi: v ruskem, ukrajinskem, beloruskem, gruzinskem, armenskem in turko-tartarskem jeziku.

(Dalje prih.)

Politične vesti.

= **Vlada je trdna** in to je sijajno dokazalo zadnje glasovanje v skupščini, ko so g. Davidović, njegovi ožji prijatelji in nekateri radikali že nastopili proti vladi s tem, da niso glasovali proti Radićevi obtožnici. V petek izglasovana zaupnica Vukičeviću dokazuje, da tudi ev. razkol v demokratski stranki ne more nič izpremeniti na položaju, ker je za Marinkovića toliko demokratov, da je vladi v vsakem slučaju zasigurana večina.

= **Finančni minister za izenačenje in znižanje davkov.** Dr. Bogdan Marković je dal dopisniku zagrebških »Novosti« velepomembno izjavo o izenačenju davkov. Če je glasoval proti nujnosti dr. Krajačevega predloga, potem iz tega ne sledi, da bi bil proti izenačenju. Narobe, je fin. minister odločno za izenačenje, ker je izenačenje državna potreba. Presilno trpi ugled države v tujini, če ta vidi, da so pri nas državljani dvojne vrste. Preje izdelani načrt izenačenja ne zadostuje, ker je treba davke ne samo izenačiti, temveč tudi znižati. Obenem pa je treba tudi s posebnim zakonom določiti razmerje med papirnatim in zlatim dinarjem. Storjena je bila velika napaka, da ni bil dinar stabiliziran pri nižjem kurzu in če bi se dinar stabiliziral ob pravem času, bi bila marsikatera banka obvarovana pred polomom. — Vladne stranke so odločno za izenačenje davkov, ker se zavedajo, da bi šli vsi prečani za Radićem in Pribičevićem, če se ne bi izvedlo izenačenje.

= **Sv. Pribičević pripravlja novo obtožnico proti Vukičeviću.** Iz parlamentarnih krogov se poroča, da pripravlja Sv. Pribičević novo obtožnico proti Vukičeviću zaradi volivnega »terorja«. Že dvakrat premleta stvar, naj se razpravlja v tretjič. — Bolj žalostnega izpričevala o svoji sposobnosti si opozicija res ne more izstaviti, kakor če misli, da nima skupščina nobenega drugega posla, ko da vedno znova obravnava isto stvar. Na drugi strani pa mora biti položaj opozicije res že obupen, da vidi svojo rešitev le v večnih govorniških turnirjih o svoji preganjani nedolžnosti. Pa če bi moglo vse to obtoževanje imeti sploh kak uspeh. Dvakrat je že skupščina glasovala o tej stvari, in sedaj naj še tretjič! Klavrna, silno klavrna je politika opozicije.

= **Podpis zvezne pogodbe s Francijo.** Koncem tega tedna, ko bo odgovoril zunanji minister dr. Marinković na interpelacijo opozicije o naši zunanji politiki, odpotuje dr. Marinković v Pariz, kjer bo podpisal skupno z Briandom zvezno pogodbo. Vsebina pogodbe še ni znana, le to je gotovo, da so Italijani silno vznemirjeni in da odpotuje g. Bodrero v Rim, da poroča Mussoliniju. Podpis zvezne pogodbe bo izvršen na svečan način, da se posebno učinkovito manifestira tradicionelno prijateljstvo med Francijo in Jugoslavijo. Po zvezni pogodbi se bodo takoj pričela pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe s Francijo.

= **Bolgarsko časopisje o umoru v Štipu.** Bolgarsko nacionalistično časopisje piše o zadnjem atentatu v Štipu seveda čisto drugače, kakor pa je resnica. To časopisje noče nič vedeti o tem, da bi bila oba Mihajlova ubita od macedonskih federalistov, temveč pravijo, da je atentat delo Srbov, ki da so se hoteli maščevati za umor generala Kovačevića. Ivan Mihajlov je poleg Protogerova in Hristova eden najbolj znanih voditeljev macedonske organizacije, ki je odkrito priznala, da je umor Kovačevića njeno delo. Ker niso Srbi mogli maščevati se nad Mihajlovom, so pa ubili njegovega očeta in brata, ki se pa s politiko Mihajlova nista niti najmanje bavila. Značilno je, da vprašuje »fora«, **če je atentat samo akt maščevanja ali pa posledica globoko zanovanih** političnih načrtov.

= **Kaj je nova Italija.** Dino Grandi, drž. podtajnik v zunanjem ministrstvu in eden glavnih fašistovskih ideologov je po poročilu »Corriere della Sera« označil program fašistov tako-le: Italijanski narod ve sedaj, kaj je storil fašizem v petih letih svoje revolucionarne vlade. Enotno Italijo, ki dela, uboga, štedi, ki ne veruje več v nobeno prijateljstvo. Italijo, ki noče nikomur več darovati svojih otrok, ki je povsodi, kjer se treba kaj upati (Klici: Živio Pinedo!), ki je vendar enkrat razumela, da bo njena revščina njeno bogastvo; Italijo, ki je zamenila kavarno s telovadnico, ki se vrača k šoli. in morju in ki prvič občuti slast, ki jo dajejo čisti vrhovi gora pogumnikom. Gostoljubno, a ponosno Italijo, ki razkazuje tujcem najprej svoje tovarne in melioracije in šele potem umetnostne spomenike in cerkve, Italijo, **ki obsoja človeške pravice in humaniteto,** da oznanja pravice naroda in države, Italijo, ki je za vselej pozabila na delitev svojega ozemlja in ki je edina po krvi, mozgu in vsem svojem bistvu. Vojake, ne filozofov, temveč mornarje, ne advokatov, temveč kmete hoče nova Italija, ki je bila preje tercialka, sedaj pa je bojevita, ki je bila preje skeptična, danes pa navdušena in religiozna, Italijo, ki ne govori več o svoji preteklosti, ker se je čisto obrnila k prihodnjosti in Italijo končno, ki pozna svojo usodo in ki zahteva od usode samo eno, da ji bo Duce dolgo ohranjen, če mogoče preko običajnih življenskih mej.

= **Poljski proračun.** 31. oktobra je predložila vlada sejmu proračun za leto 1928-29. Proračun izkazuje 2350 milijonov zlotih izdatkov in 2228 milijonov zlotih dohodkov in je torej deficiten za 122 milijonov. V proračunu pa niso obsežene vse postavke, temveč so navedene le splošne številke dohodkov in izdatkov. Verjetno je, da pride vsled tega do novega spopada med vlado in sejmom.

= **Caillaux za možnost revizije vprašanja vojne krivde.** »Volonté«, glasilo Caillaux-a, poroča o zadnjem govoru nemškega kanclerja dr. Marxa o reviziji vojne krivde Nemčije, kar da zahteva Nemčija le iz interesa svoje časti, ne pa da bi s tem dobila sredstvo, da se reši materialnih obveznosti. »Volonté« pravi, da je ta izjava dokaz realističnega mišljenja drž. kanclerja, ki skuša tako spraviti vprašanje vojne krivde iz *politične* atmosfere. Če bi sedaj Nemčija diplomatičnim potem predlagala preiskavo vojne krivde in če bi pri tem v naprej poudarjala, da bo vse svoje materialne obveznosti točno izpolnila in naj izpade preiskava kakorkoli, kako bi mogli v tem slučaji odgovoriti zavezniki negativno? Sprejem takega predloga bi moral biti za Francijo in njene bivše zaveznike naravnost vprašanje časti .

= **Zakaj so propadli konservativci?** »Daily Mail« piše, da je vzrok poraza konservativne stranke pri volitvah ta, ker se je volivna pravica žena razširila na žene, ki so dovršile 21. leto starosti, medtem ko je bila sedaj omejena na ženske, stare nad 30 let.

= **Zarota v Indiji — odkrita.** Policija je v Kalkuti odkrila zaroto in je glede na to izvršila mnogo hišnih preiskav v Alahobadu, Kalkuti, Beharu in Bengalidiju. Zaplenila je mnogo orožja in streliva. Dognala je, da so imeli zarotniki velike množine bomb in razstrelilnih potrebščin. Iz zaplenjenega materiala se vidi, da se je pripravljala revolucija v vsej Indiji: Trdi se, da so stali revolucionarji v zvezi s komunističnimi agenti, ki imajo svoj sedež v centralnem Afganistanu.

= **Nova nacionalistična vlada v Kantonu.** Reuter poroča iz Shanghaja, da je bila sestavljena v Kantonu nova nacionalistična vlada pod predsedstvom Vang Čing Veja, kateremu stoje na strani čete iz Šantunga in člani Sunyatsenove rodbine. Vrhovni poveljnik nove kantonske vojske bo brez dvoma zopet general Čang Kaj Šek, ki se sedaj nahaja na Japonskem. Nova vlada misli razširiti svoj delokrog na vse kraje Južne Kitajske. Politični krogi trde, da bo novi predsednik vlade Vang Čing Veja pretrgal vse odnošaje s strankami. Orientacija nove vlade bo bržkone japonska, ker bo vlada odklonila rusko-sovjetsko smer. Minister financ Fong je brat vdove pok. Sunyatsena. —

PREDAVANJE DR. BILIMOVIĆA V DRUŠTVU »SOČA«.

V soboto zvečer je otvorilo društvo »Soča« svojo sedmo serijo poučnih predavanj s predavanjem vseučiliškega profesorja in dekana juridične fakultete dr. Bilimovića, ki je predaval o »Agrarnem ustroju in agrarni reformi v naši državi«. Kletna dvorana restavracije »Ljubljanski dvor« je bila nabito polna članov in prijateljev društva »Soča«, ko je društveni predsednik dr. Puc v krajšem govoru podal zgodovino, razvoj in uspeh »Sočinih« predavanj tekom zadnjih let.

Uvodoma je pojasnil predavatelj sedanje agrarne razmere v splošnem in nato podrobno po posameznih pokrajinah od ozemlja stare predvojne Srbije do naše Slovenije. Očrtal je posebnosti in veliko raznoličnost po posameznih deželah, kar prihaja v prvi vrsti v poštev pri izvedbi agrarne reforme. V srbskih pokrajinah je večjidel še vedno uveljan kolektivizem in je zemlja skupna lastnina večjih družinskih zadrug. Kako močno je to zadružništvo razvito že od nekdaj v Srbiji, kažejo nazorno številke iz predvojnih let, ko je pripadalo na pr. leta 1905 med 353.000 posestvi 280.000 posestev zadrugam, ki so štele nad 2,000.000 članov. Na Hrvatskem in v Slavoniji je bilo še v medvojnih letih okroglo 112.000 zadrug, ki so posedovale 1,200.000 ha zemlje, dočim je bila v slovenskih pokrajinah zemljiška lastninska pravica individualistična.

Sledili so podatki o agrarnih razmerah v ostalih pokrajinah naše države, zlasti stanje v Bosni in Hercegovini, kjer so bile razmere pod turško in avstrijsko upravo za narod naravnost neznosne.

V vsej naši državi spada danes pod agrarno reformo v vsem še 892 posestev, ki merijo skupno okrog dva milijona johov zemmlje, od katerih tvorijo rodovitne njive in travniki okoli 900.000 oralov. Tudi na izvedbo agrarne reforme ima pri nas politika odločilen vpliv in ravno zato se je v preteklih letih na ta način veliko grešilo, kar bo pa treba prejalislej popraviti. Veliko imamo zemlje in dobre, toda dobiti jo mora v last človek, ki jo bo obdeloval res z veseljem in ljubeznijo. In obče, širše blagostanje mora vzkliti kot posledica tega.

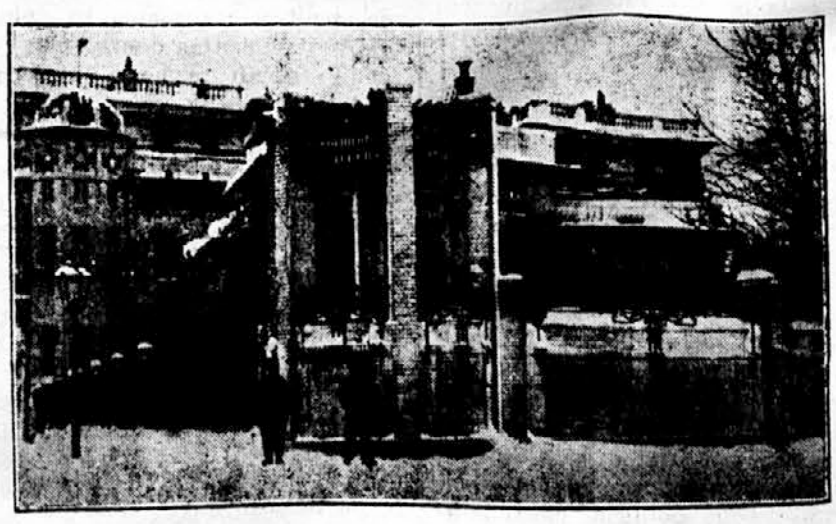

Palača Kšesinske v Petrogradu, iz katere katere je vodil Lenin boljševiško revolucijo.

Drugo zasedanje ljubljanske oblastne skupščine.

V soboto dopoldne ob 10.15 uri je otvoril predsednik ljubljanske oblastne skupščine g. **dr. Natlačen** 16. sejo oblastne skupščine, nakar je veliki župan g. **dr. Vodopivec** zaključil I. zasedanje in s prečitanjem kraljevega ukaza otvoril II. zasedanje.

Predno je prešel na dnevni red, je **g. dr. Natlačen** poročal o nekaterih važnih zadevah, kot: zahvalo Nj. Vel. kraljice za izraz sožalja ob priliki smrti njenega visokega očeta, dalje da sta odložila svoj poslanski mandat v obl. skupščini gg. dr. Kramer in Urek, ker sta bila izvoljena za poslanca v narodno skupščino in pa g. Zebal, ker je nad njegovo imovino razglašen konkurz in po obstoječih zakonih ne more več biti poslanec. Njihovo mesto so zavzeli g. Ivan Lončar, župan in posestnik v Tržiču za kranjski okraj, g. Ivan Bogović, posestnik in gostilničar v Brežicah za brežiški okraj in g. Karol Mayer, posestnik in višji poštni oficijal v pok. na Vrhniki za okraj ljubljanske okolice. Imenovani so nato podali zaobljubo v roke g. dr. Natlačena.

Sledilo je

poročilo velikega župana g. dr. Vodopivca

o stanju v ljubljanski oblasti.

Že ob otvoritvi prvega zasedanja je obširneje poročal zastopnik velikega župana o stanju obče uprave v oblasti, o stanju njenih poslov in naprav. Od tega časa so se izvršile s tem, da je oblastna samouprava prevzela nekatere posle v svoje področje, važne izpremembe v obči administraciji, ki jih postopoma navedem v nadaljnem poročilu o posameznih resorih.

S 1. junijem t. l. je bila ustanovljena politična ekspozitura sreskega poglavarstva v Škofji Loki, vrše se pa že predpriprave za ustanovitev enake **ekspoziture v Trbovljah** za občini Trbovlje in Dol.

Letos so se izvršile **občinske volitve** v 255 občinah in jim bodo letos sledile še v 55 občinah, v ostalih občinah bodo volitve šele drugo leto.

Samoupravne posle, tičoče se disciplinskega gospodstva in nadzorstva nad občinami, je s 1. junijem t. l. prevzel ljubljanski oblastni odbor.

Imovina bivše dežele Kranjske je glasom čl. 322 finančnega zakona za proračunsko leto 1927-28 končnoveljavno povsem prešla v last ljubljanske oblasti, vendar je pa treba to vprašanje po sanmargeritski konvenciji urediti še z Italijo, katera je zasedla skoraj desetino ozemlja bivše Kranjske. Vršila se je že lansko leto v Ljubljani tozadevna konferenca, ki pa ni prišla do nikakih pozitivnih **rezultatov in se bo s pogajanji v kratkem nadaljevalo.**

Z odloki ministrstva javnih del in notranjega ministrstva so vsi posli glede volitev in konstituiranja **okrajnih cestnih odborov** prešli na oblastni odbor, ki ima tudi pravico razpisovanja novih volitev v te odbore. Na predlog oblastnega odbora je veliki župan marca t. l. razpustil vse okrajne cestne odbore, izvzemši litijskega in višnjegorskega, ki še nista bila na novo izvoljena.

Poročilo o prosvetni upravi omenja konstituiranje oblastnega šolskega odbora, ki ga čakajo zelo važne naloge zlasti v šolsko gradbeni akciji, kar jasno izpričuje dejansko stanje, ki vlada danes pri šolskih zgradbah. Država je prispevala v letošnjem proračunu v naši oblasti za gradbo šol znesek 190.000 Din, kar pa je odločno premalo, ker znašajo potrebe za najnujnejše šolske zgradbe 900.000 dinarjev. Nameravana redukcija osnovnega šolstva se v večini slučajev ni izvedla, ker je moralo ministrstvo vpoštevati utemeljene pritožbe prizadetih. Tudi glede srednjih šol upa g. veliki župan, da jih bo mogoče obvarovati pred redukcijami, ki so bile odrejene že v začetku letošnjega šolskega leta. Krediti, ki jih dovoljuje letošnji **državni** proračun za naše kulturne **ustanove, kot so: narodni muzej, etnografski muzej, licejsko knjižnico, spomeniški urad, konservatorij, narodno gledališče in** državno zalogo **šolskih knjig, so na vsak** način prenizki. Zlasti se mora neprestano boriti za svoj obstoj naše gledališče, ki je moralo reducirati plače osobja in osobje samo na najskrajnejši minimum.

Poročilo o **stanju agrarne reforme** v naši oblasti navaja, da prihaja v poštev za agrarne svrhe samo 27 veleposestev, katerih poljedelska površina presega z zakonom določeni ožji maksimum 75 hektarjev.

Za **pospeševanje kmetijstva** je bilo izplačano podpor v znesku 670.000 dinarjev. Na novo ustanovljeni mlekarski šoli v Škofji Loki je bil pred 2 mesecema otvorjen prvi, 6 mesecev trajajoči tečaj, ki šteje 18 učencev. Od začetka marca do konca oktobra so priredili državni ekonomi 140 predavanj, dalje so se vršili tudi kmetijski tečaji (18), gospodinjski tečaji (9) in več čebelarskih tečajev. Poročilo o stanju živinoreje ugotavlja pomanjkanje državnih veterinajev in naglaša potrebo nameščenja oblastnih veterinarjev v onih krajih, ki so zelo oddaljeni od sedežev sreskih veterinarjev.

V hidrotehnični službi je bilo nekaj inženirjev in uradnikov reduciranih in vpokojenih, ne da bi se jih nadomestilo z novimi. Za vsa važnejša dela na **regulaciji naših rek** in potokov in zgradbi hudournikov je potreben znesek okroglih sto milijonov dinarjev, v tekočem proračunu pa je bilo odobrenih jedva 3,340.000 dinarjev. Nato je poročal vel. župan o izvršenih cestnih delih.

V **splošnem gospodarskem stanju** se ni opazilo izrazitejših sprememb. Pač pa je letošnji državni proračun občutno prizadel naše strokovno šolstvo, zlasti nekatere gospodinjske šole in osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani. Še obupnejše pa je stanje našega obrtno nadaljevalnega šolstva, ki se mora radi prenizke državne podpore vzdrževati večinoma le s prispevki lokalnih faktorjev. Enako stoje trgovske nadaljevalne šole.

Sledi poročilo **o zdravstvenem stanju v oblasti.** S 1. novembrom t. l. je prevzel oblastni odbor v svojo upravo ljubljansko bolnico, umobolnico na Studencu, otroško bolnico in splošno javno bolnico v Brežicah. Pod svoje nadzorstvo pa je prevzel samoupravno žensko bolnico v **Novem mestu** in občinsko bolnico v Krškem. V upravo oblastnega odbora je prešlo tudi državno zdravilišče za jetične na Golniku kot sestavni del fonda za preskrbo vračajočih se vojakov, ki je pripadel oblastnemu odboru. Z ozirom na splošno štedenje v državni upravi so bile skrčene tudi dotacije za zaščito dece in mladine. Marsikaj bi bilo še potrebno nujne ureditve, toda treba se je bilo omejiti na najnujnejše, zlasti z ozirom na redukcijo osobja in nezadostne kredite.

Sledi

predsedstveno poročilo dr. Natlačena.

Naša oblastna samouprava še z daleka ni prevzela vseh teh kompetenc, ki jih določa zakon o oblastni in sreski samoupravi. Smo pač šele pri prvih skromnih poskusih. Upoštevati treba tudi to, da je po zakonu določena kompetenca oblastnih odborov zelo široka, da pa ni preskrbljeno tudi za potrebne finančne vire. Jasno pa je, da je brez primernih finančnih sredstev vsaka uprava in seveda tudi vsaka samouprava nemogoča.

Pa tudi prenos kompetenc od države na samoupravo ni enostaven. Treba je vpoštevati upravno sposobnost posameznih samouprav, ki je ponekod zadovoljiva, drugod pa manj zadovoljiva: vsekako pa je treba čuvati neko kontinuiteto. Tem ciljem so služile ponovne konference zastopnikov naših oblasti v posameznih ministrstvih in zlasti še konferenca predsednikov vseh oblastnih odborov, ki se je vršila v finančnem ministrstvu v Beogradu od 28. do 30. septembra t. l.

Da Vas posebej seznanim z nekaterimi uspehi naših dosedanjih intervencij v ministrstvu, bom podal kratko poročilo o poslih, ki spadajo v kmetijski referat in v zdravstveni referat.

Kar se tiče poslov, zadevajočih kmetijstvo v ljubljanski oblasti, smo zahtevali od ministrstva, naj nam se izroče naslednji posli, oziroma institucije: uprava posestva Mala loka, kmetijska šola na Grmu, trtnica in drevesnica v Kostanjevici v Arnovih Selih in na Vinjem Vrhu, dalje kmetijsko preizkuševališče in kontrola v Ljubljani (prej kemično preizkuševališče); zahtevali smo zase celoten hidrotehnični oddelek, oziroma nastopne posle tega oddelka: kmetijske melioracije, t. j. skrb za namakanje in osuševanje zemljišč, regulacijo vodotokov, izvzemši glavne reke (t. j. Sava in glavni pritoki: Ljubljanica, Kamniška Bistrica, Krka, Kolpa in Sora izpod Škofje Loke) in končno smo zase reklamirali tudi celotno vodno oskrbo selišč in kmečkih občin.

Dalje smo reklami ali zase posle agrarne operacije, zagradbo hudournikov, žrebčarno na Selu in mlekarsko šolo v Škofji Loki.

S prenosom navedenih agend je zahteval oblastni odbor tudi izročitev teh kreditov iz državnega proračuna do 1. aprila 1918 in sicer s pravico naredbodajavca in s pravico virmiranja posameznih pozicij.

V ministrstvu za finance je po mojih informacijah že pripravljena uredba, s katero se določajo vsi oni posli, ki preidejo najkasneje s 1. aprilom na našo oblastno samoupravo.

Na večkratno zahtevo našega oblastnega odbora je ministrstvo za narodno zdravje pozvalo v Beograd zastopnika ljubljanskega in mariborskega oblastnega odbora, da se določijo pogoji in način, kako naj ti dve oblastni samoupravi prevzameta zdravstvene posle iz državne uprave. Dne 7. septembra je bil sklenjen dogovor, po katerem so prešli v upravo oblastnega odbora zavodi, ki jih omenja že poročilo g. velikega župana.

Ministrstvo narodnega zdravja je izročilo tudi institucijo okrožnih zdravnikov s 1. oktobrom kompetenci oblastnega odbora. S 1. aprilom 1928 preidejo omenjeni zavodi in okrožni zdravniki v izključno kompetenco in na proračun ljubljanske oblastne samouprave.

Sedanje stanje zdravstvenih zavodov ni ugodno. Že iz prejšnjih proračunskih let obstoje znatni dolgovi, ki jih je napravila državna uprava pri zasebnikih in zasebnih zavodih. Ministrstvo za narodno zdravje se je obvezalo, da bo vsled nujnosti nastale dolgove upoštevalo. Tudi za tekoče proračunsko leto so postavke prenizke in je oblastni odbor od ministrstva zahteval nakadnih kreditov.

Bodočnost zdravstvenih zadev v ljubljanski oblasti je temna. Že vzdrževanje obstoječih zavodov in naprav bo povzročilo stroške, ki bodo gotovo višji, kakor višina obljubljenih davčnih virov. Poleg tega bomo morali takoj začeti reševati vprašanje, kako naj se oskrbe umobolni, ker je dosedanja oskrba popolnoma nedostatna.

Ljubljanska oblast nima niti enega zavoda za umobolne, ki bi odgovarjal zahtevam. Prostora za umobolne je na Studencu za silo komaj za 250 bolnikov, natrpanih pa je v njih nad 900 nesrečnikov iz obeh slovenskih oblasti. Tudi če mariborska oblast prevzame svoje umobolnike iz ljubljanskih zavodov, bo morala ljubljanska oblast razširiti opazovalni oddelek v splošni bolnici in napraviti novo umobolnico za kakih 600 prostorov, ker umobolnica na Studencu je sposobna kvečjemu za hiralnico, umobolnica v Ljubljani pa naj se čimpreje izroči svojemu prvotnemu namenu kot prisilna delavnica.

Sledi cela vrsta predlogov, ki jih odkaže predsednik g. dr. Natlačen raznim odsekom obl. skupščine v reševanje. Predlogi so sledeči: Predlog za izpremembo dež. zakona o pobiranju občinskih taks, za ustanovitev izseljeniškega urada, za uvedbo posebne takse na gledališke vstopnice, za noveliranje deželnega zakona o pobiranju bire, za enoten občinski red in ubožni zakon za vso Slovenijo, za izvolitev skupnega naredbodajnega odbora za obe oblasti, za ustanovitev skupnega uradnega glasila za obe oblasti, dalje predlog za združitev vseh oblastnih skupščin v skupno državno zvezo oblasti, dalje predlogi za združitev občin Kompolje, Podgora in Videm v eno občino, za zvišanje jamstvene vsote glede poprave električne centrale v Žireh, za odobrenje najetja raznih investicijskih posojil mestne občine ljubljanske v skupnem znesku 17,700.000 dinarjev, za podporo po toči oškodovanemu prebivalstvu, za zgraditev postajališča »Pod Jelovcem« na progi Št. Janž — Sevnica, za zgradbo deželnega mostu čez Savo na deželni cesti Boštanj — Sevnica, za zgradbo ceste v Žiberšah, za noveliranje cestnega zakona, za sprejem občinske ceste s Primskovega na Kokrico med dež. ceste II. vrste in prošnja društva za vaspitanje in zaščito dece v Beogradu.

Ker sta dve stvari in sicer prvič predlog oblastnega odbora glede pobiranja taks pri gledaliških predstavah v Ljubljani in predlog oblastnega odbora glede volitve skupščinskega uredbenega odbora zelo nujni in ker bom zasedanje tudi iz finančnih razlogov danes odgodil za daljšo dobo, prosim da visoka zbornica soglaša s tem, da se takoj sestaneta finančni in uredbodajni odsek in da ta dva odseka takoj rešita zadevna predloga. Seja se prekine za en četrt ure.

Nato je poročevalec odseka za uredbe g. Jare izjavil, da je odsek spoznal, da je predlog glede skupnega uredbenega odbora obeh slovenskih oblasti utemeljen in umesten in ga zato predlaga skupščini v odobrenje. Skupščina je predlog soglasno sprejela in je bil izvoljen ta odbor.

Glede predloga o pobiranju oblastnih taks na gledališke vstopnice v svrho kritja stroškov za popravo strehe in preureditev električne napeljave v opernem gledališču, se finančni odsek ni mogel zediniti in je podala manjšina oddvojeno mišljenje. Večinski predlog je bil, da naj se pobira oblastna taksa v sledečem razmerju: Za parterne in ložne sedeže po 4 Din, za balkonske sedeže po 2 Din, za galerijske sedeže po 1 dinar, stojišča so pa prosta. Manjšina se je temu predlogu odločno uprla z motivacijo, da je gledališče že sedaj slabo obiskano, potem bo pa še slabše, ker večina posetnikov gledališča, ki jo tvorijo uradniki, privatni nameščenci in delavci, ne bo zmogla naraslih stroškov. Pri abonentih bi se zvišala vsota pri 38 predstavah za 152 Din, kar bo zmogel le malokdo.

V debato, ki je bila precej glasna, so posegli gg. dr. Puc, inž. Zupančič, Tavčar, dr. Brecelj in poročevalec odseka Lebinger. Končno je bil predlog z glasovi večine sprejet.

Ob pol 2. uri popoldne je predsednik g. dr. Natlačen zaključil prvo sejo tega zasedanja.

——

Mariborska oblastna skupščina.

V soboto dopoldne se je vršilo v kazinski dvorani tudi zasedanje mariborske oblastne skupščine. Skupščino je otvoril in vodil **dr. Leskovar**, ki je uvodoma naznanil, da so položili svoje mandate dr. Goričan, Petejan in Napast. Na njih mesto pridejo prof. Cestnik (SLS), Andrej Čanžek (dekalist) in Ivan Hočevar. Novi poslanci so takoj položili zaobljubo.

Nato je veliki župan zaključil I. redno zasedanje skupščine ter prečital nato kraljevi ukaz o sklicanju II. rednega zasedanja oblastne skupščine.

Veliki župan dr. Schaubach je nato podal obširno in zelo zanimivo poročilo o stanju v oblasti. (Posamezne odstavke iz njegovega poročila objavimo prihodnjič.)

Predsedstveno poročilo o delu oblastnega odbora in o prevzemu poslov je podal predsednik **dr. Leskovar.**

Ker še niso bili preodkazani oblasti od države finančni viri, ne more predložiti odbor proračuna. Sredi tega meseca pa se bo to zgodilo in nato bo mogoča sestava proračuna.

Delo se je zelo pomnožilo in je moral oblastni centralni urad nastaviti več novih uradnikov.

Oblastni odbor je prevzel dosedaj le zdravilišči v Dobrni in Rogaški Slatini. Za zgradbo novih zgradb je bilo najeto posojilo v znesku 10 milijonov Din.

Obširno je nato poročal predsednik o raznih regulacijah rek, potokov in hudournikov. Že v letošnjem proračunu je določenih 500.000 Din za regulacijska dela na Dravi, Muri in Savinji, v proračunu za l. 1927-28 pa je določenih 5 milijonov za regulacijo Drave. Najbolj nujna pa je regulacija Savinje in njenih pritokov Voglajne in Hudinje. Tozadevni načrti so že gotovi. Regulacija bo veljala en milijon in oblastni odbor bo prispeval k tem stroškom 250.000 Din.

Nato je poročal predsednik še o drugih delih, ki so se deloma že izvršila, deloma pa se še morajo.

Obširno in zanimivo je bilo tudi poročilo o cestah. Cesta Levično — Prevorje — Sv. Urban in cesta Št. Ilj — Veljsko bosta letos gotovi.

Projektirane so ceste Št. Jur — Kalobje — Sv. Rupert, Zibika — Pristava, Pristava — Stranje, Ljutomer — Štrigona in Ljutomer — Črensovci. Nove ceste se zgrade tudi v Medmurju in Prekmurju. Velike vsote so določene tudi za razne občinske ceste.

Nato je poročal predsednik o bolnicah, ki so v slabem finančnem stanju. Vsled prenapolnjenosti umobolnice na Studencu bo treba misliti na to, da zgradi mariborska oblast lastno umobolnico. Za vzdrževanje bolnic in hiralnic ter plač okrožnih zdravnikov je priznalo ministrstvo oblasti letno 8,523.000 dinarjev.

Po poročilu o socialni politiki je poročal o stanju kmetijstva v oblasti. Do 1. aprila 1928 bodo skoraj vsi posli iz kmetijstva prenešeni na oblast in bo oblast prevzela tudi vse kmetijske šole. Predsednik je tudi obširno poročal o storjenem delu za povzdigo kmetijstva.

O poročilu se je razvila živahna debata.

Nato so bile sprejete razne resolucije, tako proti ukinitvi, oz. okrnitvi srednjih šol, za izvršitev najnujnejših regulacijskih del, da nakaže vlada potrebne kredite za obrtno - nadaljevalne šole.

Končno je bilo sklenjeno, da najame oblast pri pokojninskem zavodu dve posojili po 1,800.000 in 2,700.000 Din.

RAZMERE PRI NAŠI JUSTICI.

Pred kratkim je bil izdan konkretalni stajustičnih uslužbencev v Sloevniji. Razvrstitus justičnih uslužbencev v Sloveniji. Razvrsti-Manjka samo to, da so pri raznih »zaslužnih« kapacitetah izpustili imejiteljstva raznih avstrijskih »ordnov« in odlikovanj. Novi uradniški zakon pri razvrstitvi ni vpoštevan. Naraščaja za sodnijska mesta ne manjka, čudno pa je, da se nekateri starejši gospodje nočejo in nočejo umakniti iz svojih stolčkov, dasi so pri nas sodnijski funkcionarji sramotno plačani. Vse korporacije se borijo zato, da bi se število službenih let za polno penzijo znižalo, nekateri gospodje, ki so že daleko prekoračili polno službeno dobo, pa le nočejo v zasluženi pokoj, dasi bi se že iz solidarnosti in obzirnosti do mlajših morali umakniti. Ne bilo bi čudno, če bi vlada še podaljšala za penzijo potrebno službeno dobo, ko uradniki sami hočejo služiti čez 35 in celo čez 40 let!

Še nekaj bodi pribito pri tej priliki. Vsakemu svoje in vsakemu njegova pravica, to mora biti princip osobito v justični upravi. Tudi Nemci naj bodo na svojih mestih! A da bi bili nekako protežirani v naši nacijonalni državi, to ne bi smelo biti. Pod Avstrijo je Nemec ali renegat hitreje avansiral — na škodo poštenih in zavednih naših ljudi, ki so bili radi svojega poštenja zapostavljeni in preganjani. Tako se je zgodilo, da je po letih in službeni dobi mlajši nemški sodnik pod Avstrijo prišel mnogo pred po starosti in službenih letih starejšega Slovenca in seveda obdržal svoj »rang« tudi pod novo vladavino in imel sedaj pri avansiranju prednost. Tako doživljamo to »pravičnost«: Nemec, ki je bil Avstrijo sovražnik našega pokreta, je vsled tega prišel naprej, njegov starejši slovenski kolega je bil pa radi narodnosti zapostavljen in nosi posledice svoje zavednosti in poštenosti pod prejšnjim režimom še vedno tudi v novi državi.

Marsikaj ni prav in kriči po remedurah. Že v Ljubljani ni vse v redu! Drugod pa seveda tudi ne. Tako na primer samo en vzgled: Pri nekem okrožnem sodišču je namestnik predsednika — Nemec in v personalnem senatu sta dva Nemca! Morebiti vsled tega objektivnost ne trpi, a če je to pravilno, previdno in umestno, pa je drugo vprašanje.

ZVEZDE IN CVETICE.

Knjiga o hvaležnosti. Spisal prof. Anton Kržič. V Ljubljani 1927. Izdal Alojzij Stroj. Natisnila Jugoslovanska tiskarna. Komisijska zaloga Jugoslovanske knjigarne. Strani 304. Cena mehko vezani knjigi 25 Din. — V dobi hitrostnih rekordov in vedno večji podrejenosti človeške duševnosti boju za obstanek je tudi tempo življenja usmerjen k prihitevanju. Prevladujoče načelo današnje družbe o dvojni morali potiskuje vse lepe čednosti človeške duše v najskritejše kotičke srca, obsojene v pozabo. Na hvaležnost skoraj ni časa misliti. Zato je ta knjiga velepomembna za mladino in odrasle, starše in vzgojitelje, predavatelje in društva. V prijetnem kramljanju nas vodi pisatelj skozi labirint vesoljstva, da nam v jasni luči predoči pravo podlago in lepoto hvaležnosti, da je hvaležnost naša dolžnost, ki veže vso človeško družbo v prijetno harmonijo, dočim je nehvaležnost pravo nasprotje vsemu dobremu, plemenitemu in lepemu. Kar zgroziš se, ko čitaš to knjigo, nad ostudnostjo nehvaležnosti in nad vzročnimi razornimi posledicami tega zla, ki je često prav za prav posledica skrajne lahkomišljenosti večine nehvaležnikov. V lahkem, pripovednem tonu, brez vsakršne suhoparnosti, je ta knjiga pravi vademecum za življenje, ki povsem ustreza naši dobi. Tudi jezikovno je knjiga brezhibna. Zunanja oprema je lična in tisk brez tiskovnih napak. Da, prav iskreno moramo biti hvaležni za to knjigo pisatelju, kakor tudi izdajatelju, ki se ni strašil ne truda ne žrtev za izdajo tega pomembnega in za današnji čas prepotrebnega dela. Prav toplo priporočamo!

F. R.

»ZVONČEK«.

Izšla je 2. številka »Zvonček« s sledečo vsebino: 1. Jakob Leben: Nočni prizor. 2. Juraj Jurajevič: Dovski Bržot pripoveduje. 2. Smrt in voznik. Pravljica s podobo. 3. A. Potočnik: Ljubljana. Opis s podobo. 4. Marjan J. Tratar: Večerne pesmi. 5. Neosvobojeni brat: Mahdalenska gora nad Gospo Sveto. Opis s podobo. 6. Albin Čebular: Lunica. Pesem. 7. Fr. Rojec: Sela pri Šumberku. Opis z dvema podobama. 8. janko Leban: Oče umrli hčerki. Pesem. 9. Albin Čebular: V jeseni. Pesem. 10. Matija Svigelj: Gašperjev junaški čin. Igra lutk v šestih slikah s podobo. 11. Na paši: Podoba. 12. Vlado Klemenčič: Poletna noč v goricah. Opis. 13. Pouk in zabava. 14. Kotiček gospoda Dobropoljskega. Tamladinski list vsem ljubiteljem mladinske književnosti in starišem pa najtopleje priporočamo.

——

Dnevne vesti.

— **Dinarski dan.** Za trpeče brate se vrši v nedeljo 13. t. m. »dinarski dan«. Dogodki zadnjih mesecev so bolestno odjeknili v srcu našega naroda in ga ponovno spomnili na dolžnosti krvnega sorodstva do onih, preko kojih neusmiljeno žvižga bič nekulturnega sovraga. Kdor na ta dan ne žrtvuje vsaj 1 dinar za svoje brate, ne more imeti mirne vesti in ni vreden svobode, ki jo uživa. — Jugoslovenska Matica.

— **»Učiteljski Tovariš«** piše: Nedavno je mariborski veliki župan razpisal mesta sedmih služiteljev za srezke nadzornike, kakor so predvidena v finančnem zakonu. Ti služitelji bodo stali državo letno 67.340 Din. Naši nadzorniki jih pa ne potrebujejo, ker jih ne bodo mogli tako zaposliti, da bi njihovo delo odgovarjalo četudi skromnemu zaslužku. Za potne in druge pavšale 11 nadzornikov pa je bil določen kredit 25.000 dinarjev. Ta kredit je bil pa treh mesecih izčrpan in seveda vsa — tudi nujna in važna — službena potovanja ustavljena. Ali bi ne bilo bolj potrebno in koristno, ako bi se kredit nepotrebnih služiteljev uporabil za službena potovanja nadzornikov in deloma za poravnavo dolga na potninah izza prejšnjih let?!

— **Zakon o privatnih nameščencih.** Na svojem tretjem kongresu v Zagrebu je razpravljala Zveza privatnih nameščencev Jugoslavije o zakonski zaščiti privatnih nameščencev. Sprejeta je bila resolucija, s katero se ugotavlja, da položaj privatnih nameščencev, izvzemši Slovenijo in Dalmacijo, ni dovoljno urejen, vsled česar se zahteva, da se raztegne zakon od 16. januarja 1910, ki velja v Sloveniji, na vso državo, ker je mnogo boljši kot zadevni zakoni v drugih pokrajinah.

— **Nov pravilnik o izpitih iz stenografije.** Ministrstvo za trgovino in industrijo je izdalo nov pravilnik o polaganju strokovnega izpita za učitelje stenografije.

— **Redukcije v gradbenem ministrstvu.** V gradbenem ministrstvu je vpostavljena posebna komisija, ki naj izvede redukcijo uradnikov tega resora. Reduciranih bo 10% uradnikov vseh kategorij.

— **Upokojitev bivših avstrijskih in črnogorskih oficirjev.** Na predlog ministra vojske in mornarice generala Hadžića je bilo podpisano te dni večje število ukazov o umirovljenju bivših avstrijskih in črnogorskih oficirjev, ki niso bili sprejeti v našo vojsko.

— **Brzojavna služba v krajih, kjer se mudi kralj ali ministrski predsednik.** Po nalogu poštnega ministrstva je odredila poštna direkcija v Ljubljani, da mora pošta v vsakem kraju, kjer se mudita kralj ali pa ministrski predsednik, opravljati brzojavno in telefonsko službo ves čas njunega bivanja v dotičnem kraju nepretrgano.

— **Penzijski fond za vdove in otroke umrlih državnih uradnikov.** V finančnem ministrstvu izdeluje posebna komisija novo uredbo o penzijskem fondu za vdove in otroke umrlih državnih uradnikov in uslužbencev. Z uredbo se bo obnovilo obligatno vplačevanje prispevkov v penzijski fond. S penzijskim fondom se bo razbremenil državni proračun za 30,000.000 Din na leto.

— **Halje za poštne uradnice.** Poštno ministrstvo je odredilo, da morajo nositi poštne uslužbenke od 10. t. m. dalje v službi črne, za vratom zapete halje z dolgimi rokavi. Halje morajo segati najmanj 20 cm pod kolena.

— **1800 stanovanjskih odpovedi v Zagrebu.** V Zagrebu je odpovedanih doslej nad 1800 stanovanj. Odpovedi je povzročilo po večini dejstvo, da se hišni lastniki z najemniki glede visokosti najemnine ne morejo sporazumeti. Hišni lastniki zahtevajo tako visoke najemnine, da jih najemniki ne zmorejo. Na ta način se hočejo očividno svojih dosedanjih najemnikov iznebiti. Medtem pa so hišni lastniki prepričani, da bodo s 1. majem, ko preneha sedanji stanovanjski provizorij, cene stanovanj padle na zmerno višino, to pa zato, ker bi jim ostala, če bi zahtevali pretirano visoke najemnine, stanovanja prazna.

— **Nov brzovlak Beograd—Zagreb.** Kot poročajo iz Beograda, namerava uvesti Generalna direkcija državnih železnic s 1. januarjem 1928 nov direkten brzovlak Beograd—Zagreb, Beograd—Niš. Vlak bo eden najhitrejših v naši državi, vozil bo s povprečno brzino 80 km na uro. Med potjo naj bi se ustavil samo za štiri minute, tako da bi trajala vožnja vsega skupaj samo 8 ur. Cene naj bi bile iste kot za druge brzovlake. Vlak bi vozil iz Beograda v Zagreb po enkrat na dan.

— **Dražba lovov.** V ponedeljek, 7. t. m. ob pol 10. uri dopoldne se vrši pri srezkem poglavarstvu v Litiji dražba občinskih lovov Hotič, Konj in Šmartno, v ponedeljek 14. t. m. pa lovov Dole, Gradišče in Moravče. **Dražba lovišč Vače, Litija, Polšnik in Temenica odpade,** ker je bil medtem podaljšan zakup sedanjim zakupnikom.

— **Za Jugoslovensko Matico.** V počaščenje spomina pokojne mu matere je daroval g. Makso Hrovatin, tiskarnar v Ljubljani, 500 Din. V počaščenje pokojnih sorodnikov je daroval Jugoslovanski Matici g. Stanko Brinšek v Ljubljani, Dolenjska cesta 16, znesek 100 Din. — Iskrena hvala!

— **Novi pomočnik direktorja ljubljanske železniške direkcije.** Z današnjim dnem 7. t. m. nastopa mesto pomočnika direktorja ljubljanske železniške direkcije naš najodličnejši železniški tehnični strokovnjak, inženjer M. Klodič, do nedavno še tehnični pomočnik direktorja železnic v Zagrebu. Poveritev tega važnega mesta v ožji domovini, v kateri je od svoje mladosti pri trasiranjih in zgradbah raznih prog sodeloval, za katero si je pridobil kot strokovnjak pri reševanju raznih železniških tras, odlične zasluge, naj bo obenem zadoščenje za krivice iz pretekle in polpretekle dobe, ki so mu bile zagrenile življenje in ga zadrževale v njegovih študijah o težkih železniških problemih, posebno pa zanjo. Iz njegovega življenja je znano, da je ostal zvest svojemu narodu pred in tudi v najtežjih časih svetovne vojne. Upravičeno mu želimo pri nastopu njegovega novega službenega mesta in pri izvajanju njegovih načrtov in višjih ukrepov vso srečo in uspeh.

— **Odprava smrtne kazni v sovjetski Rusiji.** Kot smo poročali, je bila v sovjetski Rusiji smrtna kazen za večino deliktov odpravljena. Kot poročajo iz Moskve, je objavila vlada te dni dekret, na podlagi katerega se določa za te slučaje mesto smrtne kazni 10 letna ječa in konfiskacija premoženja.

— **Tiskovna tožba radi carja Jovana Nenada.** Kot smo poročali, se vrši v Subotici koncem t. m. slovesna proslava 400 letnice smrti carja Jovana Nenada. To je dalo subotiškemu glasilu Madjarov, listu »Bacsmegyei Naplo« povod, da je priobčil članek, v katerem označuje carja Jovana Nenada kot roparja in pustolovca. Radi tega članka je vložilo državno pravdništvo proti listu ovadbo radi vznemirjanja. List bo baje navedel pri razpravi razne zgodovinske podatke, na podlagi katerih misli svojo trditev dokazati.

— **Kaj vse se lahko pripeti staremu Beograjčanu v Beogradu.** O tem piše »Politika« sledeče: »Ko sem se vračal te dni iz gornjega mesta, sem naletel v parku na Kalemegdanu na gručo ljudi, ki so živahno disputirali. Stopil sem bližje. Dva orožnika in en policijski agent so stali okoli znanega starega in zelo uglednega gospoda, Vučka Djordjevića, državnega svetnika v pokoju, bivšega predsednika apelacijskega sodišča in člana kasacijskega sodišča v predvojni Srbiji. »Pa kakšno legitimacijo hočete od mene, človek božji,« se je branil stari gospod. »Naredba je naredba. Jaz sem policijski agent ter imam nalog, da ustavim vsakega sumljivega človeka,« je odgovorilo preambicijozno oko postave. »Pa zakaj sem jaz sumljiv, Srbine brate?« je vprašal stari gospod, ki vzbuja že s svojim eksterjerjem zgolj spoštovanje. »Pa jaz vas ne poznam«, je odvrnil policijski agent. »Potem bi bil ti v stanu ustaviti tudi ministrskega predsednika«, je replicral gospod Djordjević. »Seveda bi ga ustavil, če bi ga ne poznal«, ji odgovoril važno in samozavestno mladi detektiv. — Le z največjo težavo se je ubranil gospod Djordjević, da ga niso odvedli policijski organi v »kvart«. Vsi Beograjčani, ki z gospodi detektivi in gospodi orožniki nimajo osebnega znanstva, naj se torej pazijo...« Da ne bo kdo mislil, da je kaj takega mogoče samo v Beogradu, pripominjamo, da so se pripetili tudi že v Ljubljani slučaji, da je ustavil policijski stražnik Ljubljančana ter zahteval, da se legitimira.

V četrtek, 10. novembra, bo otvoritev novega salona za damsko friziranje.

Engelbert Franchetti

Ljubljana, Dunajska cesta 20.

— **Kar je iskal, to je našel.** Zidar Mato Brkić v Zagrebu je hotel v petek skočiti na tramvajski voz, ki je bil v polnem teku, pri tem je padel in prišel pod voz. Voznik je voz ustavil, nakar so izvlekli Brkića z zlomljeno desno nogo in težkimi notranjimi poškodbami izpod koles; zgolj slučaju se ima zahvaliti, da ni plačal svoje neprevidnosti z življenjem. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v bolnico.

— **Nesreča v javni hiši.** Neki uradnik je prišel te dni z dežele v Sarajevo. Ko se je hotel vrniti, je zamudil vlak. Ker ni vedel drugega početi, se je podal v neko javno hišo. Medtem ko se je zabaval z dekleti, mu je padel iz žepa samokres ter se sprožil. Projektil je zadel eno od prostitutk pod kolenom ter izstopil nad kolenom. Ker je igrala v lokalu godba, se ni čul niti strel, niti bolestni krik dekleta. Šele ko je bila zadeva prijavljena policiji, je prišel rešilni voz, ki je prepeljal ponesrečenko v bolnico.

— **Zopet aretacija trgovca z dekleti v Beogradu.** V soboto je bil v Beogradu aretiran kavarnar iz Požarevca Ivan Stokić. Stokić je nagovarjal dvoje deklet, da naj vstopita k njemu v službo. Dejal je, da bosta zaslužila po 3000 Din na mesec, delati pa jima ne bo treba ničesar drugega kot pospravljati sobe. Razgovoru je prisluškoval neki detektiv, ki je odvedel kavarnarja in dekleti na policijo, kjer sta dekleti izpovedali, da ju je nagovarjal kavarnar, da naj se bavita s prostitucijo. Stokića zo pridržali v zaporu.

— **Odmetnik, ki se je sam prijavil.** V soboto se je pojavil v pisarni velikega župana na Cetinju nenadoma do zob oborožen odmetnik Radovan Vlahović. Vlahović, ki je postal odmetnik že leta 1917, ko so mu Avstrijci ubili očeta, se je prostovoljno predal.

— **Štiri od steklih živali ugriznjene osebe v zagrebškem Pasteurjevem zavodu.** Te dni so prepeljali iz Bosne v Pasteurjev zavod v Zagrebu štiri od steklih živali ugriznjene osebe. Tri seljake iz Sašnic, srez Sanski Most je popadel že dne 21. p. m. stekel pes. Vsi trije so poiskali zgolj po naključju zdravniško pomoč. Kot je v ondotnih krajih običajno, niso pripisovali ugrizom nobene važnosti. Šele, ko je orizel isti stekli pes par svinj in so obelele svinje nato na steklini, so se podali kmetje k zdravniku, ki jih je poslal nemudoma v Pasteurjev zavod v Zagreb. Razven omenjenih treh seljakov je bila sprejeta v zavod neka seljakinja iz Aleksandrovca pri Banji Luki, ki jo je ugriznila stekla mačka.

— **Zagonetna puška v narodni skupščini.** Ko so pometali sluge v petek po dopoldanski seji dvorano narodne skupščine v Beogradu, so našli pod klopjo nekega radičevskega poslanca staro dvocevko, katere cev je bila od kopita odločena. Zdi se, da je prinesel puško v dvorano eden od Radičevih poslancev, ki jo je hotel dati v popravilo, a jo pozabil v dvorani.

— **Oče treh bogato poročenih hčera se je obesil radi bede.** Te dni se je obesil na Reki 44letni Anton Tadej. Starec je živel zapuščen v največji bedi, dasi je imel tri hčere, ki so vse zelo bogato poročene.

— **Dvakrat justificiran.** V Havani je bil justificiran te dni neki John Gelber. Po eksekuciji so ga odnesli z električnega stola v mrtvašnico, nenadoma pa je dozdevni mrtvec oživel ter navalil na stražnika. Stražniku se je po ljuti borbi posrečilo, da je Gelberja premagal, nakar so ga vlekli ponovno na eleketrični stol. Topot so ga res umorili.

— **Kitajski morski roparji.** Iz Shanghai-a poročajo: Na parnik »Kinaldshin« se je ukrcala večja skupina morskih roparjev. Med vožnjo so navalili roparji na posadko. Razvil se je krvav boj, v katerem je padlo na obeh straneh nad 60 oseb in ki je končal z zmago piratov. Ko so premagali posadko, so navalili roparji na potnike ter jih oropali, nakar so spustili v morje rešilne čolne ter izginili.

— **Lep poslaniški ataše.** Ataše madjarskega poslaništva v Los Angelosu, baron Pongratz, je bil te dni aretiran, ker je v pijanem stanju vozil po ulicah in ogrožal varnost pasantov. Policijski stražniki so sedli v avtomobil in drveli za njim.. V Holywoodu so ga ujeli in aretirali. Pongratz je proti aretaciji ogorčeno protestiral, češ, da ga ne smejo aretirati, ker je ataše madjarskega poslaništva, vendar pa to policiji ni imponiralo; posadili so ga v zapor, kjer ostane, dokler ne dobi policija iz Washingtona potrdilo o njegovi identiteti.

Ljubljana.

l— **Jubilej evangeljske cerkvene občine v Ljubljani.** Včeraj in predvčerajšnjim je slavila evangeljska cerkvena občina v Ljubljani 75 letnico ustanovitve občine in zgradbe cerkve in župnišča na Gosposvetski cesti. Slavnosti so prisostvovali med drugim največji protestantovski cerkveni dostojanstvenik dr. Filip Popp, pokrajinski predsednik iz Zagreba, bivša ljubljanska župnika Schneider z Dunaja in Kubaček iz Brucka o. Muri ter zastopniki protestantov iz Maribora in Celja.

l— **6% obligacije mestne občine Ljubljane iz leta 1927** so strankam na razpolago ob uradnih urah pri mestni blagajni.

l— **6% obligacijsko posojilo mestne občine Ljubljanske za zgradbo stanovanjskih hiš so nadalje podpisali: »Dobrota«, društvo za posmrtno podporo v Ljubljani, 30.000 Din;** Simenc Vendelin, poštni uradnik, 5000 Din; Neimenovan 10.000 Din; Neimenovan 2000 Din; 4 neimenovani a 1000 Din 4000 Din.

l— **Sprememba posesti.** — Premetna banka d. d. v Ljubljani je kupila od veletržca g. E. Mayer-ja vogalno hišo nasproti magistrata, v katero se spomladi preseli iz svojih dosedanjih poslovnih prostorov v Prešernovi ulici št. 4.

l— **Ruska Matica.** V ponedeljek dne 7. t. m. se bo v prostorih ruske akademske menze (Št. Peterska vojašnica) vršil sestanek Ruske Matice, na katerem bo univ. prof. dr. Aleksander Bilimović predaval o predmetu »Deset let sovjetske vlade«. — Začetek ob 20. uri.

l— **Odpiranje in zapiranje trgovskih obratov v Ljubljani.** Ker se mora v smislu oblastnega poziva to vprašanje čimpreje rešiti, sklicuje gremij trgovcev v Ljubljani sestanek trgovcev za **v torek, dne 8. t. m. ob 8. uri zvečer** v prostorih hotela »Union« (veranda). — Načelstvo.

l— **»Ljubljanski Sokol«** priredi v četrtek dne 10. t. m. točno ob 20. v društveni sejni dvorani proslavo petdesetletnice pesnika — prvaka — Otona Župančiča s predavanjem in prednašanjem njgovih pesmi. Sodelujejo: brat profesor Rupelj, br. Markič, br. Petrič in sestra Engelmanova. Vabimo vse brate, sestre in naraščaj, da se naše skromne proslave v čim večjem številu udeleže.

l— **Koncert baritonista Nikole Cvejića,** ki bi se moral vršiti v ponedeljek dne 7. t. m. je preložen na december in to vsled tega, ker g. Cvejić ne more iz Zagreba radi glavnih vaj za premijero opere »Adree Chenier«, v kateri poje glavno vlogo. Natančni datum koncerta javimo pravočasno. Vstopnice ostanejo v veljavi.

JKKOLJ

Pletenine s to znamko so najboljše!

Telovniki za dame in gospode. — Žemperji, puloverji, kostumi.

Maribor.

m— **Iz pisarne velikega župana mariborske oblasti** se javlja, da je ministrstvo prosvete priobčilo imenik učiteljev osnovnih šol v Beogradu in Zemunu in imenik učiteljev meščanskih šol v Beogradu, Dobanovcih, Pančevu in Zemunu, ki pridejo v poštev pri volitvah strokovnih drugov v vrhovno učiteljsko disciplinsko sodišče. Oba imenika se takoj dostavita sreskim poglavarjem in ravnateljem meščanskih šol v nadaljno obvestitev. Glasovanje za vrhovno disciplinsko sodišče naj se pred prejemom tega imenika ne vrši.

m— **Stanovanjska politika.** Demagogija, ki se uganja zadnje čase s stanovanjskim vprašanjem v mestu, je prešla tudi že na okolico in tako se bodo n. pr. v Studencih, velikem mariborskem delavskem predmestju, vršile sedanje občinske volitve popolnoma v znamenju stanovanjske borbe. Na eni strani postavijo svojo listo stanovanjski najemniki, na drugi strani pa hišno posestniki in morda se bodo spomnili nazadnje še podnajemniki, da bi bilo tudi za njih umestno, da postavijo svojo samostojno kandidatno listo. Kam bo privedla taka politika občinsko gospodarstvo, na to pa seveda nihče ne misli.

m— **Pred razpustom občinskega sveta v Krčevini?** Po Krčevini in po mestu so se raznesle govorice, da bo sedanji občinski svet razpuščen in postavljen komisar, ki naj izvede tudi volitve, ki so razpisane za nedeljo 11. decembra. Razpust se bo baje izvršil radi tega, ker je sedanji občinski svet radi strankarskih sporov nesposoben za delo in izvedbo volitev.

m— **Gradnja nove ceste.** Mariborski okrajni zastop je pričel s pomočjo oblasti graditi novo cesto poleg dravske obale pri Sv. Petru pri Mariboru. Doslej je vodila skozi vas Sv. Peter samo ozka in slaba vozna pot, ki je pa bila radi silnega klanca pri cerkvi skoro neporabna za večji promet. Borba za novo cesto se je vodila že desetletja.

m— **Spomladansko vreme.** Zadnje dni je nastopilo v Mariboru in v okolici pravo spomladansko vreme. Tako toplo kakor te dni v Mariboru v novembru še ni bilo. Po vrtovih so zopet pričele cvesti razne cvetlice, med njimi tudi vrtnice, pa tudi v okolici je vse polno cvetja, ki ga običajno v tem letnem času nismo bili vajeni. Vremenski preroki trdijo, da bo lepo vreme trajalo tudi še vse do Božiča.

Celje.

c— **Opozarjamo na današnje predavanje v Ljudskem vseučilišču.** Predava g. dr. Turič, univ. prof. v Zagrebu o temi: Kulturna in politična kriza sodobne inteligence. 1. Karakteristični primeri. 2. Duhovni aristokratizem in autokratizem kot glavni povod krize. 3. Duševna revolta zasužnjenih kot pojav krize. 4. Od kulturne in politične krize lahko osvobodi edino samostojni razum in moč volje vseh normalnih državljanov. 5. Naloga intelektualcev pri osvobojenju od kulturne in politične krize.

c— **Znane starinske slike na stropu** razpravne dvorane celjskega okrožnega sodišča (Grofija) so sedaj renovirane in jih nameščajo na prejšnja mesta.

c— **Dne 21. novembra 1927** prične IV. redno porotno zasedanje. Porotniki so že izžrebani.

c— **Policijski drobiž.** 3. nov. t. l. je neznan zlikovec vlomil v podstrešno izbo, kjer stanuje zasebnica Ana Wolfrum. Pomagal si je s kosom železa, katerega je v izbi pozabil. K sreči ni našel nobenih vrednosti, pač pa je spil četrtinko mleka in odnesel osminko masla. — Žaler Eduard, čevljar v Gaberju, je menda sadist; svojo ženo Rozalijo, ki je že četrti mesec noseča, je bil s kopitom, jo vrgel na tla in lasal in ji pri tem prizadejal lahke telesne poškodbe. Za to se bo še zagovarjal. — Srečno je utekla nesreči 14 letna Andrijana Pipan, ki je nalivala v svetilko bencin. Ta se je takoj vnel in je v kuhinji nastal požar — deklica pa je zbežala. — V Gaberju blizu Westnove tovarne se nahaja kanal, v katerega se zliva umazana voda iz bližnjih hiš in tovarne. Ker je kanal le slabo pokrit in ker nima odtoka, povzroča neznosen smrad. Oblast se poziva, da potrebno ukrene.

SLOVENSKI KROŽEK NA DUNAJU

je bil na ustanovnem občnem zboru v dvorani Slovanske besede končno pravilno ustanovljen. Dvorana je bila polna Slovencev z vsega Dunaja, iz vseh stanov in vse je navdajala misel, da jim je slovensko društvo neobhodno potrebno. Po raznih pozdravih so bila sprejeta pravila, na kar se je vršilo vpisovanje članov, ki jih je že nad sto. Na to je bil izvoljen naslednji odbor: Predsednik Andrej Gabršček; podpredsednika Jožef Černelič in Adolf Dominkuš; tajnik Luka Sienčnik; namestnica Malči Volkova; blagajnik Fran Blazina; knjižničarka Franica Podlipnik; gospodarnik Vinko Krumpak; odborniki dr. Friderik Babnik, Fran Hroval, Ant. Križnik, Rudolf Murko, dr. Šarvicelj Anton, Avgust Šuligoj, Avgust Janša, ki je načelnik veseličnega odseka. — Revizorji: Širše Valentin, Volk Jakob in Želé Lovre.

Društveni prostori v Zollergasse so se pokazali takoj premajhni in odboru se je posrečilo, da je dobil prav primerne prostore v znani restavraciji Raimundhof tik gledališča enakega imena v VI. okraju, Stromayergasse 13. — Tu so vsako nedeljo redni sestanki od 8. ure zvečer dalje. Gostje iz domovine dobro došli. — Vsako prvo nedeljo v mesecu pa je tu večji sestanek naše dunajske kolonije. Prirejale se bodo zabave, sprva bolj skromne, a polagoma ne nadejamo v večjem obsegu in z dostojnim programom. Snuje se tudi mešani pevski zbor, za kateri se je oglasilo že nad dvajset pevk in pevcev.

Prvi večji sestanek bo prihodnjo nedeljo 6. novembra, na katerem se razdelé članske izkaznice. — Kdor prihaja iz domovine in se nastani na Dunaju, naj se vsekakor takoj pridruži našemu edinemu društvu. — Glasilo društva je »Koroški Slovenec«. Pismene prijave je poslati na društvo ali predsednika, VII. okraj, Stiftgasse 21.

Hippolyte Taine:

NASVETI MOJEMU NEČAKU.

Nasveti mojemu nečaku Anatolu Durandu, kako naj se obnaša v družbi.

* * *

Dragi nečak, imam osemdeset tisoč frankov letne rente in ledvično bolezen, a nimam otrok. Zato ne dvomim, da boš čital te moje nasvete z največjo pozornostjo.

Skoraj gotovo mi boš prišel radi njih čestitat in mi boš dal razumeti, da sem zelo duhovit. Čestitke sprejemam zjutraj od desete do enajste, toda čuvaj se, da ne mlatiš prazne slame.

* * *

Svetujem ti, da ne posnemaš modernih običajev, ki obstojajo v tem, da se človek obnaša napram stricem in tetam enako kot napram tovarišem. Če bi mi na primer čestital na ta način, da bi me potrepljal z roko po trebuhu in vzkliknil: »Imenitno, možiček! Živjo, dragi stric!«, bi to povzročilo precejšnje neprilike. Moj sluga bi ti pokazal vrata ali bi te pa jaz vrgel skozi okno.

* * *

Na svoje vizitke si daj tiskati cel priimek ANATOLE in ne samo okrajšano A., kajti ANATOLE oplemenituje DURANDA. To bo predvsem potrebno, če se poročiš: MADAME ANATOLE DURAND. V celoti izpisani priimki so danes najboljše sredstvo za uspeh pri ljudeh, ki imajo denar. Če pa samo enkrat zapazim na tvojih vizitkah ime ANATOLE DU RAND ali D' URAND, lahko takoj oblečeš črno obleko in začneš žalovati za dolarji, ki sem si jih nagrabil v olju in slani svinjini.

* * *

Za sprejeme obuj lakaste čevlje za najmanj osemindvajset frankov, če le mogoče pa za štirideset frankov. V višini štiridesetih frankov si gentleman; čevljar omehča usnje, prikroži podplat, napravi izboklino za palec in podeli vsemu čevlju tak blesk, da se lahko iz noge sklepa na ostalo.

* * *

Pošten možak se zlaže v Parizu desetkrat na dan, poštena ženska dvajsetkrat na dan, možak višje družbe stokrat na dan. Nikoli pa ni bilo mogoče prešteti, kolikokrat se zlaže ženska višje družbe.

* * *

V vsakem zakonu se nahaja rana, kt črv črv v jabolku.

* * *

Ljudje se študirajo tri tedne, ljubijo se tri mesece, prepirajo se tri leta, trpijo se trideset let, in otroci začnejo znova.

* * *

Žena se poroči, da pride v družbo, mož, da jo zapusti.

* * *

Pri prvem plesu se dekle vpraša: »Ali bom varno stopala? Ali pri plesu morda ne padem?«

Pri drugem: »Ali se mu zdim lepa? Ali sem imela uspeh?«

Pri tretjem: »Razsvetljava je bila prelestna, godba imenitna; vsakokrat sem plesala, noge so se mi vrtele kar same do sebe, bila sem kot pijana.«

Pri četrtem: »Ali ugajam gospodu Anatolu d'Urandu, ki ima strica v olju in slani svinjini?«

* * *

Trije načini obnašanja, kadar se ženska dvigne od klavirja:

Če si daleč, dvigni pri ploskanju vidno roke: na ta način lahko pokažeš svoje manšetne gumbe in lepe rokavice.

Če si blizu, povej celo litanijo pridevnikov: »Občudovanja vredno, neprekosljiv okus, imenitno igranje, naravno čuvstvovanje. — Če je igralka lepa, izusti visokodoneče besede: »Očarujoče, božanstveno!« — Če se hočeš prilizniti, se nauči poprej nekaterih tehničnih izrazov: »Umetniška repriza, prelivanje tonov, prehodi, to so biserni trilci, itd.« — Višja stopnja obstoja v tem, da človek pozna imena glavnih mojstrskih del in jih citira polglasno, z nekako intimnostjo, kot svečenik, ki vstopa v svetišče misterijev. Nato se vsa družba obrne na dotičnega in ga zaupno občuduje in krasna pianistka je ravnotako zadovoljna s svojo duhovitostjo kot s svojimi prsti ter začenja ceniti g. Anatola Duranda ali d'Uranda.

Zadnji način. — Ta je najtežji, pa ga je tudi najtežje sprovesti. Preštudirati pri Berliozu, Fétisu itd. življenjepis mojstrov; vedeti razliko stilov in imeti na razpolago anekdote; začeti s tem in nadaljevati s priznavanjem genija Weberja ali Mozarta, poudarjati nežnost, rahločutnost, pesniško milino, ki vsakdanjim dušam ni dostopna, in pustiti razumeti, ne da bi tega izrekel, da ima igralka dušo komponista. Tako pokažeš, da si jo razumel, in to vede do vseh ciljev.

* * *

Na svetu so štiri vrste ljudi: zaljubljenci, častihlepneži, opazovalci in bedaki.

Najbolj srečni so bedaki.

— — — — — — — — — — — — — — —

Slovstvena opomba: Hyppolite Taine (1828—93), veliki francoski psiholog in slovstvenik, ki je posebno znan po svoji Filozofiji umetnosti (Philosophie de l'art, 1865), na katero se predvsem sklicuje naturalizem s svojo eksperimentalno metodo in na podlagi katere je nastal »poskusni roman« (roman expérimental). V svoji Filozofiji umetnosti v Italiji (La philosophie de l'art en Italie, 1866) in Zgodovini angleškega slovstva (Histoire de la littérature anglaise, 1864) smatra umetniška in slovstvena dela za neizogibne posledice gotovih splošnih vzrokov, katere naj določi znanstvena preiskava. Ti vzroki so: prvič: pokolenje (la race), drugič: okolica (fizični ali zgodovinski milieu) in tretjič: časovni moment (vnaprej določeni razvoj, vpliv tega, kar je, na to, kar bo). Tako n. pr. razlaga, da je angleško slovstvo proizvod angleškega plemena, podnebja, zgodovinskih okolnosti in verskih prepričanj. Ta veliki duh, ki je bil roka intelektuelnih voditeljev svoje dobe, je pisal tudi humoristične članke v »La Vie Parisienne«. Pozneje jih je zbral v knjigo pod naslovom »Notes sur Paris«. Iz nje je vzet naš prevod. (Prevel P. V. B.)

Prosveta.

Ljubljanska opera. V začetku sezone je bil pač najznamenitejši in najpomembnejši dogodek v operi vzorna uprizoritev in umetniško visoko stoječe izvajanje Prokofjeve opere »Zaljubljen v tri oranže«. S temi je zavod pokazal nivo naše opere. Druge predstave pa se vse vrše v znamenju gostovanj. Morda so gostovanja, posebno slovitih pevcev in pevk atrakcija in privlačna moč za številnejši obisk gledališča, morda pa imajo namen prikriti pomanjkljivost zasedbe angažiranega solističnega osobja. Zato naj bi se uprava odločila na stalni angažma ali pa stalno gostovanje solistov in solistinj, ki jih je publika in kritika na njih debijih hvaležno sprejela. Šteditі je treba, pravijo, toda gostovanja požro večje vsote denarja, kot pa stalno angažirana dobra solistinja. — V sinočnjem Rigolettu je gostoval v vlogi vojvode mantovskega zagrebški mladi tenorist g. Vičar s precejšnjim uspehom. Gost razpolaga s simpatičnim glasom, poje z lahkoto, dokaj čuvstveno in tudi igra z rutino. Publika ga je poslušala z zanimanjem. Mnogo manj je ugajala njegova partnerica g. Davidova, uspešno se je zopet uveljavil g. Holodkov, in pohvalno omenim še g. Thierryjevo ter g. Rumplja. Predstava ni bila posebno animirana. V splošnem je publika Verdija že sita za enkrat, dokaz: šibko obiskano gledališče. Tudi Orlov ne vleče več... In še bolj bo prazno, če uvedejo davek oblastne skupščine na gledališke vstopnice. Saniranju financ ne bo pomagal, baš nasprotno. Cene vstopnicam so itak visoke in ljudje ne hodijo v gledišče. Še manj ga bodo posečali, če bo dražje. —c

Sobotna premiera: Dva bregova. — Videli smo pravzaprav samo en breg in to je glavna napaka igre. Breg pa, ki smo ga videli, je bil pester, zanimiv in originalen V splošnem treba priznati, da je sobotna ppremiera uspela, k čemur so bistveno pripomogli uprava in igralci. Videlo se je, da se je uprava v resnici potrudila, da novo slovensko delo uspe. Prav tako so se igralci z ljubeznijo posvetili delu. Vso hvalo zasluži režija g. Golie. — Žalostno in v nečast Ljubljane pa je, da je bila sobotna premiera škandalozno slabo obiskana. Ali se res ne zavedajo naši takozvani boljši krogi, da spada k družabni dolžnosti kulturnega človeka, da je pri premieri navzoč?

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

7. nov. ponedeljek: »Hlapec Jernej«. Red C.
8. nov. torek: zaprto.
9. nov. sreda: »Vrt Eeden«. Nastop gospodične Slavčeve. Izven.
10. nov. četrtek: »Dva bregova«. Red D.
11. nov. petek: zaprto.
12. nov. sobota: ob 15. uri pop. »Ukročena trmoglavka«. Dijaška predstava pri znižanih cenah. Izven.

Opera:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

7. nov. pondeljek: zaprto.
8. nov. torek: »Faust«. Gostuje g. Josip Križaj iz Zagreba. Rea A.
9. nov. sreda: zaprto.
10. nov. četrtek: »Hoffmannove pripovedke«. Gostuje g. Josip Križaj iz Zagreba. Debutira gdč. Popovićeva. Izven.
11. nov. petek: »Bajadera«, opereta. Premijerski abonma.
12. nov. sobota: »Zaljubljen v tri oranže«. Red B.

Josip Križaj v Ljubljani. Odlični slovenski basist gospod Josip Križaj, bivši dolgoletni član Narodnega gledališča v Zagrebu, gostuje prihodnji teden v ljubljanski operi. Za to svoje gostovanje si je izbral dvoje odličnih svojih partij in sicer štiri basovske partije v Offenbachovih »Hoffmannovih pripovedkah in Mefista v »Faustu«. Prvi njegov nastop bode v torek, dne 8. t. m. in sicer v operi »Faust«. Predstava se vrši za abonente reda A.

Sport.

ZAKLJUČEK PRVENSTVENH TEKEM.

Jadran : Slavija 1:1 (0:0).

Jadran si je s težkim trudom izvojeval neodločen rezultat. Slavija se je Jadranu uprla z izvanrednim elanom, ter je bila prvi polčas v absolutni premoči, dočim je vzdržala v drugem polčasu popolnoma otvorjeno igro. Z ozirom na igro bi bila njena zmaga povsem upravičena. Jadran je predvedel mizerno igro, brez vsake skupnosti. Izgledalo je že, da bo odšel poražen z igrišča, ko se mu je v zadnji četrt ure posrečilo izravnati. Sodil je g. Betetto objektivno.

Ilirija : Slovan 10:1 (4:1).

Slovan je včeraj vnovič podlegel z visokim rezultatom. Zadnji dve nedelji je odnesel pač rekordno število golov. Večji del zasluge na tem visokem številu ima njegov vratar, ki s svojo neodločno igro in naravnost napačnim postiranjem spravlja celo moštvo v skrajno nevarno kondicijo. Upamo, da bo kmalu našel nadomestilo. Topot se je Ilirija odlikovala z izrednimi bombami na gol. Tudi v ostalem se je njeno mostvo izkazalo z odločnostjo in igro, ki je zadovoljila. Sodil g. Schneller.

Nemirovič Dančenko, najstarejši ruski pisatelj.

PRIMORJE : HERMES 3:1.

21 minut igre, ki se je imela še odigrati, ni prineslo nobeno spremembe že postavljenega rezultata. Obe moštvi sta se omejili v glavnem bolj na defenzivo.

Reka : Svoboda 2:1.

V II. razredu si je Reka z zmago nad Svobodo priborila 1. mesto v II. razreru. Zmaga Reke je povsem upravičena. Sodil g. Vodišek.

Stanje v I. razredu LNP je sledeče: Ilirija I. mesto (10 točko), Primorje II. (8), Jadran III. (5), Slovan IV. (4), Hermes V. (2), Slavija VI. (1). V II. razredu I. mesto Reka.

Iz mednarodnega ringa. Bosizio, prejšnji evropski prvak v welterteži in mulat Jack Walper, sta se borila v milanski sportni palači skozi 15 rund neodločeno. Tako vsaj se je glasila sodba sodnikov, ki so po naročilu napravili tak rezultat. Trikrat je klasično raščeni Leone Jacovacci (pravo ime Jack Walker) pobil na tla aristokratičnega Bosizia, v dvanajstih od 15 rund ga je podil pred seboj, čeravno je sodnik Bosizio ščitil na vse mogoče načine, mu je dovoljeval dolge objeme in prijeme na nasprotniku, ne da bi ga ukoril; svež ko riba je mulat zadnjih pet rund neprestano napadal — in sodba je bila: Neodločno. V boju za prvenstvo pa pomeni, da obdrži nosilec naslova svoj naslov še nadalje. In prvak je težal trikrat na tleh pred svojim nasprotnikom! Kje je tukaj sport? In kje ostane čut dostojnosti, če se plačujoči publiki s tako predrzno nesramnostjo bije v obraz? Boj sam je množico navdušil in zbičal njene živce do skrajnosti. Tu je stal temnopolti atlet, kakor vlit iz bronca. Njegove mišice so se svetile pod napeto kožo, njegovi gibi so sličili gibom panterja, njegove črne oči so čakale v groznem miru na pravi trenutek. Potem so plesale njegove sloke noge, gornje telo se je zibalo v bokih, ne da bi kdaj izgubilo ljnijo in kakor blisk je sunila levica proti nasprotniku, da se je je komaj videlo. In Bosizio je ležal na tleh! In to se je zgodilo trikrat in Bosizio je pokazal dobro kvaliteto, da se je vselej sploh dvignil in prestal vseh 15 rund. Poraz od takega nasprotnika bi Bosiziu ne bil škodil, izrek »neodločeno« pa mu je napravil še več sovražnikov. Eno dobro pa je imel ta boksmatch: sedaj vsaj ve vsa javnost, kdo je najboljši bokser srednje kategorije. Vsa množica — 25.000 gledalcev — je stala na strani mulata in enodušno dala duška svoji nevolji nad takim početjem z vsklikom: Sramota!

Dvoboj v zraku. Tekma za prvenstvo v umeteljnem letanju med Francozom Marcelom Doretom in Nemcem Gerhardom Fioseler-jem je končala z zmago Francoza, ki je dosegel 362.5 točk proti 359.5. Program je obstojal iz dolžnostnih likov najprej z lastnim, potem z nasprotnim letalom. Nato je vsak izpeljal še nekaj poljubnih likov in sicer ravno tako na obeh letalih. Merodajni za priboritev naslova »kralj zraka« so bili v prvi vrsti dolžnostni liki, v katerih je bil Nemec sicer slabejši od Francoza, prekašal ga je pa izdatno v poljubnih likih.

Nov svetovni kolesarski rekord je postavil v Parizu mladi Marcel Bonneau iz Strasbourga, ki je iz stoječega starta prevozil 200 metrov v 16 sek. in potolkel dosedanji rekord Serafina Morela za 4 desetinke sekunde. Poskus, da potolče svetovni rekord Morelsa na 100 m, je ponesrečil, ker je dosegel samo jednaki čas, kakor Morel, namreč 9.2 sek.

Paradiž veslačev je Argentina. Buenos Aires Rowing Club, največji in naodličnejši veslaški klub Argentina, obstoji že od l. 1873, šteje 2188 članov in ima 177 čolnov, med temi 40 dirkalnih; njegovo premoženje znaša 25 milijonov dinarjev! Je pa še več drugih velikih klubov, tako Club de regates la marina z 214 čolni in več ko 150 člani, Club canottieri italiani s 121 čolni in skoraj 1500 člani; tudi Club de regates v Rosario poseduje 150 čolnov in ima več ko 1000 udov, sploh je le malo društev z manj ko 500 člani. Argentinski veslaški savez ima 25 društev včlanjenih, ki štejejo 16.481 članov. Skupno število čolnov šteje 1715, od teh je dirkalnih 417. Večina evropskih narodov, kakor Nemci, Španci, Angleži, Francozi, Italijani itd. imajo lastna društva in so včlanjeni v savezu. Še pri zadnji mednarodni regati se je vršila veslaška tekma, ki se je je vdeležilo

Modno pismo.

Dasi vlada v letošnji sezoni glede linije in detajlov velika pestrost, ostane klasičen okrasek plašča tudi letos krzno. Plašč na naši 1. sliki je od velour-ja ter je modre barve. Vratna ruta v obliki šala je iz astrahana. 2. slika predstavlja eleganten površnik iz beige velour-ja, jopič se nosi spredaj nekoliko podaljšan, kar daje vitko silhueto. Velika cvetica na rami je iz rožnatega in črnega muselina. Dekolte je ovalen ali pa pravokotn ter manje akcentuiran nego doslej. Pastelni toni so še vedno moderni.

20 klubov s 150 čolni in 700 veslači. Seveda se vrši tudi živahna izmenjava z veslaškimi klubi uruguayskega glavnega mesta Montevideo. Vzrok temu mogočnemu razvoju veslaškega sporta je pač v prvi vrsti dejstvo, da se ta sport goji lahko celo leto.

Še enkrat Tunej proti Dempseyu. Tunney je izjavil, da še ekrat nastopi proti svojemu rivalu Dempseyu, ki ga mngoi smatrajo moraličnim zmagovalcem zadnjega boksmatcha. Prihodnji boj pa ne bo trajal samo 10 rund, ampak 15 rund.

ITALIJANI PREMAGANI OD AVSTRIJCEV.

Bologna, 7. nov. Nogometna tekma med reprezentacijama Avstrije in Italije za evropski kup se je končala z 1:0 v korist Avstrije.

ZAGREBŠKE TEKME.

Zagreb, 7. nov. Včeraj so se vršile tekme Viktoria:Hašk 3:1, Gradjanski:Železničarji 5:3, Gradjanski:Derby 3:0, in še nekatere tekme manjših klubov.

KONGRES HRVATSKIH DEMOKRATOV.

Zagreb, 7. nov. Včeraj se je v prostorih hotela Royal vršil kongres demokratske stranke za Hrvatsko in Slavonijo. Predsedoval je dr. Oton Gavrinčić. Navzoča sta bila med drugimi minister dr. Angjelinović in poslanec Ivan Ribar.

PROCES PROTI MANOILESCU.

Bukarešta, 7. nov. Manoilescu je stavil zahtevo, da zaslišijo 17 prič, med njimi so načelnik narodne kmečke stranke Maniu, bivši predsednik vlade Jorga, minister Goga, bivši minister Popoviciu, sedanji rumunski poslanec v Varšavi in še nekateri drugi politiki. Za obrambo Manoilesca se je prijavilo dosedaj 61 odvetnikov, med njimi 16 uglednih politikov.

PRINC YORŠKI BO ANGLEŠKI PRESTOLONASLEDNIK.

Paris, 7. nov. Listi pišejo o možnosti spremembe prestolonasledstva v Veliki Britaniji. Dalje časa se že trdi, da princ Waleški ne bi rad sprejel kraljevske krone in da bi se rad odpovedal vsem svojim pravicam na prestol. Na njegovo mesto naj bi prišel princ Yorški. Zdi se, da je že vsa stvar urejena in da bo v kratkem času princ Yorški proglašen za prestolonaslednika.

RAZPRAVA PROTI MACEDONSKIM DIJAKOM BO 15. T. M.

Skoplje, 7. nov. Za 15. t. m. je določena glavna razprava proti bolgarskim dijakom, ki so zaprti. Vodi se proti njim preiskava radi dveh zločinov. 15. t. m. se bo vršila razprava samo glede enega zločina.

TRIUMFALEN POVRATEK KAZNENCA IZ BAGNA.

Na lyonskem kolodvoru je bil dne 1. t. m. velik tirindaj. Na peronu se je trlo občinstva, navzočih je bilo tudi celo krdelo novinarjev. Koga so čakali? Kakega boksarskega šampiona, kakega prekooceanskega letalca, ki je bil padel v morje? Ne, prišel je mož, kateremu se pred 15 leti gotovo ni niti sanjalo, da bo danes tako sprejet, Eugene Dieudonné, bivši kaznenec, ki je bil aretiran pred 20 leti kot član glasovite Bonnotove avtobanditske tolpe ter obsojen radi napada na inkasanta Gaby-a, ki je označil njega kot napadalca, na smrt. Takratni predsednik republike mu je izpremenil smrtno kazen v dosmrtno prisilno delo v Cayenne-u, dočim so končali Bonnot, Garnier in ostali člani tolpe na šafotu. Dieudonné je vedno zatrjeval, da je nedolžen, tudi njegovi soobtoženci so izjavili pred giljotino, da je Dieudonné žrtev justične zmote. Zato se je uvedla takoj, ko je bila stvar pravomočna, akcija v njegov prilog. Na čelu akcije so stale ugledne osebnosti. Dieudonné, ki je mož železne energije, ni izgubil nikdar upanja. Pobegnil je ponovno iz bagna, končno pa se mu je vendarle posrečilo pobegniti s francoskega teritorija na brazilijanska tla. Tam je dobil službo ter bil marljiv delavec. Ponašal se je vzorno. To dokazujeta pismi dveh visokih policijskih funkcionarjev iz Belema, ki sta se upirala njegovi od francoske vlade zahtevani izročitvi. Policijski šef v Belemu je pisal Dieudonné-u, ko se je ta vračal v Francijo celo ginljivo poslovilno pismo.

Povratek v domovino mu je omogočila vztrajna kampanja, ki jo je uvedel v njegov prilog novinar Albert Londres. Ta novinar je povabil Dieudonné-a, dasi še ni pomiloščen, da se je vrnil domov. Vse govori zato, da bo proces revidiran in da bo končal za Dieudonné-a ugodno ter da bodo pustili Dieudonné-a dotlej »na prostih nogah«. Že v Marseille-u je pričakovala Dieudonné-a na obali velikanska množica ljudstva, med drugim tudi njegova žena in njegov sin, ki je bil tedaj, ko je bil poslan njegov oče v bagno, star 4 leta. Ko se je parnik usidral, so drli ljudje na ladjo, da so pozdravili kaznenca. Slični prizori so se odigrali na kolodvoru v Lyonu. Ko je izstopil Dieudonné v spremstvu žene in sina iz vlaka, so zagrmeli živijo-klici. Ljudje so Dieudonné-a objemali, mu stiskali roko ter ga hoteli dvigniti celo na rame. Le s težavo se je preril skozi gnečo na ulico. Najpreje se je peljal v svoje prejšnje stanovanje, nato je napravil prvi obisk. Podal se je k svojemu zagovorniku. Tudi zagovornik mu je padel okoli vratu ter mu zopet in zopet stiskal roko. Ko mu je pokazal nato slike, ki predstavljajo obtoženca in njegovega zagovornika pri obravnavi, je dejal Dieudonné: »To je končano. To je končano. Pozabimo!«

Potres v Krimu. Razrušena hiša v Balahlani. Potres je sedaj v Krimu skoraj stalen. Povzročena škoda je velika.

Ilja Erenburg: 76

Ljubezen Jeanne-e Ney.

(Iz ruščine prevedel Š. L.)

Jeanne je stekla do vogala in se je spet vrnila. Vrnila se je njena roka, da še enkrat zakriči: »Reši me!« Pogledala sta si spet v oči in ta pogled je bil podoben grimasi mrtvega Julesa Lebona, ki je tako prestrašila njegovo gospodinjo. V tem pogledu se je čutila smrt, ki je bila v očeh že navžoča. Tedaj so pa roke omahnile in odmrle. Živeti so mogle le, če so bile skupaj, ločila jih je pa neka tretja roka.

Mogoče je to bila strašna roka človeka, ki je stal pri okencu v hotelu na ulici Odessa? Mogoče se je v slovo vtaknila železna roka s plakata ovsenega zdroba »Atlant«? Ne, to ni bila človeška roka, ampak roka, ki Bogvè zakaj zvede, da spet razvede tople roke nesrečnih ljudij.

31.

To ni legar, ne, ampak samo ločitev.

Andrej je bil vesel, da v kupeju ni nobenega sopotnika. Težko bi zdaj gledal na človeka. Šele potem, ko se je že ločil z Jeanne-o na temnem buljvarju Rassepaille, šele potem, ko jo je vlak že odpeljal nekam na vzhod, je Andrej spet začel misliti. Čutil je, da se je zgodilo nekaj, kar se ne da več popraviti. Zaman se je skušal pomiriti z različnimi argumenti, češ, da je to le začasna, kratka ločitev, da bo že Zaharkevič pomogel Jeanne-i, poleti pa da pride itak sam v Moskvo. Njegovo srce je utripalo drugače, ko so pa silile misli. Srce je blaznelo, tulilo, kakor tuli pes ponoči po pokojniku. Andrej je čutil, da je to nekaj več, ko pa kratka ločitev. En hip se mu je zahotelo, da bi pustil vse in stekel na Vzhodni kolodvor, namesto na lijonski, in bi se odpeljal za Jeanne-o. Tedaj je pa njegov razum, njegova volja, volja človeka, ki je šest let poznal edini zakon — revolucijo, zavrla blazno srce. Denar je dobil za delo in torej mora v Toulon. On mora! S tem je rečeno vse. Ponoči se pač lahko premetava, tudi joka lahko, podnevi pa mora biti mož na mestu. To je priprosto in neizprosno. Proti temu on ne more nič.

Zato je mirno kupil listek, mirno obšel ves vlak, dokler ni našel praznega kupeja. Napravil je vse, kar je bilo potrebno. Če bi moral zdaj govoriti propaganden govor, bi tudi tega zmogel. Spomnil se je vseh svojih tovarišev po delu. Mogoče so tudi oni zdaj nesrečni? Mogoče tudi dolgouhi Zaharkévić po noči plaka, ker ne more do svoje ljubljene? Kdo ve? Vsi pa delajo svoje delo. Tako tudi Andrej, ki se zdaj pelje v Toulon in v tem ni nobene poze ali bravure. Andrej se pelje v Toulon natančna tako, kakor se premikajo kolesa na mont-parnaški uri in kakor žvižgajo kosi v luksemburškem parku. V vsem življenju vlada neizprosnost in nujnost voznega reda. Andrej se pelje v Toulon prav tako, ko njegov vlak, ekspres številka triinštirideset, ki odhaja ob devetih dvanajst minut.

Ko si je Andrej ogledal peron, ni zapazil ničesar sumljivega. Spretno sta se torej umaknila z Jeanne-o onemu špijonu z rdečkastimi očmi! V Toulonu bo moral biti bolj previden. Sicer pa se ne pelje v Toulon, ker je kupil listek do Grasse-a. Znano je, da je tam tovarna za parfume, latiški komersant Nikolaj Cislas ima pa najboljša priporočila.

Tudi Andrejeva zunanjost ni bila sumljiva. Širok angleški površnik, popotna čepica, mali kovček, vse to je pričalo o solidnosti in pridnosti potnika, ki je bil očividno vajen pogostih in dalnjih potovanj. Ko je gledal na kolodvorsko uro, se ni vznemirjal, niso ga spremljale dame s čipkastimi robčki Mogoče je torej res komersant! Lahko je pa tudi brezskrbni samec, ki se odpravlja v Monte Carlo, da vrže tisočak ali pa dva na zeleno sukno. V resnici je bilo težko spomniti se pri pogledu nanj na mornarje in na nelegalno tiskarno. Malomarno zroč skozi poluzaprte veke je kupil pri raznašalcu humorističen žurnal. Navaden potnik drugega razreda.

Sprevodnik je zaropotal z vratmi. Zadnjo minuto je pa pritekel k vagonu, kjer je sedel Andrej, neki zakasnivši se potnik. Ko si je ogledal Andreja, je bil očitno zadovoljen, ker prijeten sopotnik vedno skrajša nadležno vožnjo. Dokler si je novi potnik še ogledoval Andreja, se je vlak že premaknil in zdrčal, tako da zamudniku ni preostalo drugega, kakor pa skok v zadnji vagon.

Ko se je vlak zganil, si Andrej ni ogledoval karikatur v časopisu, ampak je dovolil svojemu ranjenemu srcu, da se je razšlo, vedoč, da je sam v tej svetli škatlji, ki urno drvi med ravnim poljem proti jugu. Nič več ni bil podoben brezskrbnemu samcu. Res, da se ni jokal, ker joka ni več zmogel. Jeanne je prav napravila, ker mu niti enkrat ni izdala svojih solz. Njene solze bi ga gotovo silno oplašile Andrej ni imel solz, ampak je samo težko dihal, kakor da ima grlo zataknjeno z vato. Spustil je okno. Bolela ga je glava in srce mu je nepravilno, burno utripalo. Andrej je strašno trpel in se je metal po kupeju. Zazdelo se mu je, da se pri njem spet začenja legar. To pa ni bil legar, ampak samo ločitev. V nekaj minutah so mu upadla lica. Žalost in neprespana noč sta mu pod očmi zarisala višnjeve kroge. Ko je vsled bolečin v glavi zaprl oči in nagubal čelo, je bil njegov obraz videti prav star. V kupeju je zdaj sedel pobit, utrujen človek, ki mu je bilo na videz štirideset let. Snel je čepico in odpel površnik, pa tudi to mu ni olajšalo bolesti.

Razpis.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo razpisuje oddajo

krovskih in kleparskih del

za stanovanjsko hišo na Bleiweisovi cesti. Vsi potrebni podatki, kakor proračuni itd., se dobijo med uradnimi urami v zbornicnem uradu.

Zapečateno oferto je oddati do 10. t. m., 12. ure opoldne pri podpisanem uradu.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

ŠTAMPILJE etikete SITAR & SVETEK Ljubljana Sv. Petra c. 13

Gospodična

vešča vseh pisarniških del išče službe. Gre tudi eden do dva meseca brezplačno. Cenjene ponudbe prosi na upravo lista pod »Marljiva«.

Stanovanje

2—3 sob ter pritiklinami iščem v sredini mesta, če je mogoče takoj ali za mesec februar. — Franc Mikec, plač. natakar, Kavarna »Evropa«.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbe. Telefon štev. 2388.

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstr.

TISKARNA „MERKUR“

GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

TELEFON ŠTEV. 2552. TELEFON ŠTEV. 2552.

Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskane pa Din 1.—.

Stanovanje

obstoječe iz kuhinje in ene do dveh sob išče mirna stranka v bližini Križevniške cerkve ozir. Tržaške ceste. Cenj. ponudbe se prosi na upravo lista pod »Stanovanje«.

Koks - čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 2056.

Šivilja,

za perilo, dobro izurjena, išče zaposlitve. Gre šivat tudi na dom. — Cenjene ponudbe na upravo lista pod »Šivilja«.

Oglašujte v Narodnem Dnevniku.

Izdajatelj: Aleksander Železnikar. — Urejuje: Vladimir Svetek. — Za tiskarno »Merkur« odgovoren: Andrej Sever. Vsi v Ljubljani.